

GAZDASÁGI LAPOK

51. szám.

Megjelenik minden vasárnap

1908. December 20.

Gazdatiszti állást keres

magyar-óvári gazd. akadémiát jó sikerrel végzett gazda, ki jelenleg 4000 holdas gazdaságot vezet; gőzeke, malom, gépműhely, kender, czirok, repatermesztés, nagy sertésenyésztés, gulyával egybekötve. Fix avagy perczentuális kezelés. Nagy ismeretség, összeköttetés és jó ajánlatok. Czim a kiadóhivatalban 1177. szám alatt.

Finom

Hanna vetőárpa

beszerezhető

Bükkmogyorósi gazdaságban

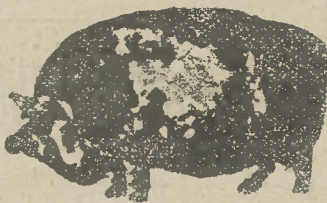
vasutállomás: Szilvásvár (Eger-putnoki vasut mentén).

Érdeklődők forduljanak a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalához 1178. szám alatt.

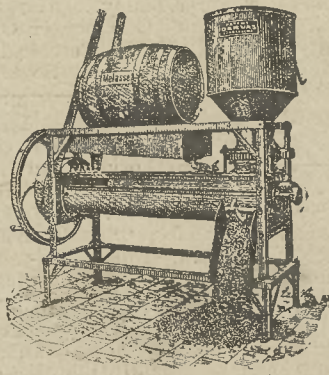
Sertés-eladások és vételek

legjobban és legpontosabban eszközöztetnek, sovány, úgy hizott állapotban **URL REZSÓ** sertésbizományosnál, Budapest, VIII., Népszínház-u. 22. Polgári sertőzde

érpalota). — Telefon: 97—05 interurbán. — Felvilágosítással készséggel szolgál.

Ne vegyünk MELASSE-keverékeket!

Az egyedül megbízható erőtakarmány az, melyet a gazda maga állít elő! Ajánljuk a szabadalmazott, automatikusan adagoló, tetszőleges mennyiségben pontosan keverő „Agrikultura“ melasse-erőtakarmány készítő gépeinket kézi vagy hajtóerőre berendezve! 3—4 waggou áru előállításánál a gép ára már megtérül. Melasse, szárított répaszelet, korpafélék, mindenféle műtrágyák, „Agrikultura“ org. trágya, onyvtelen csontliszt stb. árusítása.

„Agrikultura“ mezőgazdákot ellátó részv.-társ. Iroda és mintatelep: Budapest, V., Zoltán-utca 12. Sürgőnczim: Oxigen. Telefon: 99—43.

Őszi trágyázáshoz a

Thomassalakliszt

csillag

védjeggyel

helyesen alkalmazva, minlegelőcsőbb foszforsavas munkákkal és árajánlat

den növénynek legjobb és trágyája. — Kivánatra szak-tal készségesen szolgál

KALMÁR VILMOS

Budapest, VI., Andrásy-ut 49. sz.

a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője.

Óvakodjunk a hamisításoktól Minden zsák ólomzárral és és figyeljünk a védjegyre! tartalomjelzéssel van ellátva!

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám.

Alakult 1900.	Biztosítéki alap:	Alakult 1900.
Alapítványok a kormány hozzájárulásával		1,970.340.— kor.
Tartalékok		764.760.16

Összesen: 2,735.104.16 kor

1901. évi fölösleg	90.349.— kor.	1904. évi fölösleg	72.438.23 kor
1902.	59.782.28	1905.	61.730.60
1903.	109.331.73	1906.	39.243.65

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintén az ember életére, különféle módok szerint.

Az üzlet-eredményben a biztosított tagok díjarányukban része sülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből úgy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak.

Az 1902. évi üzlet feleslege közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. — Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. — Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2%-os díjvisszatérítésben részesültek. — Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adták fel biztosításukat, 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

Budapest, Váci-körút 68.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgépek,

szalmakazalozók, járgány-cséplőgépek, löhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák,

sorvetőgépek, Planet jr. kapálók, szecskavágók, répavágók, kukoricza-morzsolók, darálók, őrlőmalmok, egyetemes acél-ekék, 2- és 3-vasu ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

WEISER J. G.

gazdasági gépgyár és vasöntőde Nagy-Kanizsán. Malomépitészet. Teljes szivattyuművek.

AJÁNlja:

Szabad. rendszerű „Egyetlen“ magyar lenvető-gépét 27—43 sorral. Szab. „Zala-Drill“ sorvető-gépét. Különleges kukoriczavetőgépeket. Mindennemű gazdasági gépet elsőrangú kivitelben.

Szecska-, répavágó- és ekekéseket minta szerint. — Öntvényeket nagyban.

Allyázatokhoz csak bizonyítványmásolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget.

KIS HIRDETŐ

Kis hirdetések ára: minden egyes szó 4 fillér, csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges postabélyeggel ellátva küldetnek be.

**ZSÁK
PONYVA
KÖTÉL**
POLLAK SAMUEL
SZEGED

Alkalmazást keresők.

Irnoki,

vagy irodagyakornoki állást keres kezdőfizetéssel egy két éves gazdasági tanfolyamot végzett nőtlen, jó írásu egyén. Czim a kiadóhivatalban 1098. szám alatt.

Gőzeke-gépész

ajánlkozik nagy uradalmakba. Fiatal, nős, ügyes, megbízható ember több évi gyakorlattal. Tudakozódók forduljanak e lapok kiadóhivatalához 1143. sz. alatt.

Földmivesiskolát

végzett, 3 évi gyakorlattal, 28 éves, nőtlen, erélyes, megbízható egyén, megfelelő állást keres. Czime 1202. szám alatt a kiadóhivatalban.

Konvencziós segédtsízt

állást keres, avagy kisebb gazdaságban ispáni állást, gazdasági tanintézetet végzett, 16 évi gyakorlattal bíró, nőtlen gazdasz, protestáns vallású, szerény igényekkel, hol szorgalma, becsületessége által jövőjét megállapíthatná. Jártas a dohánytermelésben, szeszgyártásban, cukorrépatermelésben, hizlalásban, mézskóhomok telegyártásban, tehenészetben és az egyszerű számvitelben; beszél magyarul és tótul. Bővebb információt nyújt: Szilassy Zoltán ur országgyűlési képviselő, Bpest, Köztelek, Kriek Aladár ur nyug. korona urad. felügyelő Léva, Gróf Sándor ur gazdasági intéző Nógrád-Ecség. Allását mielőbb óhajtja elfoglalni. Czim a kiadóhivatalban 1216. szám alatt.

Földmivesiskolát

jeles sikerrel végzett, ev. ref. vallású, 20 éves, nőtlen egyén, jelenleg egy nagyobb gazdaságban mint kisegítő van alkalmazva, 1909. év január hó elsejére vagy későbbi belépésre az állást szerény feltételek mellett elfoglalhatja. Czim: Mészáros Imre, u. p. Békés-Csaba, Pusztá-Kamut.

Kulcsár

vagy tehenészgazdai állást keres fiatal, nős, gyermektelen egyén, ki tejgazdasági iskolát végzett, a tehenészet minden ágazatában teljesen jártas, tejfeldolgozáshoz ért, 1909. január hó 1-re állását óhajtja változtatni. Czime: Csernáty Sándor tehenészgazda, u. p. Nagy-Perkáta (Fejér m.)

Földmivesiskolát

kitünően végzett, 32 éves, keresztényen egyén, kis családdal, szerény igényű, teljesen megbízható, 6 évi gyakorlattal, jártas a gazdaság összes ágaiban, helyét a birtok eladása végett hagyja el, újra megfelelő állást keres. Czime: Szücs K., Kalotaszentkirály, via Bánffy-Hunyad

Betöltendő állások.

Belterjes gazdaságba

akadémiai képzettségű és kitünő praxissal bíró, önállóan működni tudó, jeles gazdatiszt kerestetik. Jelentkezések a kiadóhivatalba 1207. szám alatt kéretnek.

Kulcsárnő

kerestetik azonnali belépésre havi 40 korona fizetéssel és teljes ellátással. Kik már hosszabb ideig ilyen állásban voltak, küldjék bizonyítványmásolatot és arcképpel ellátott folyamodványukat az Uradalmi Titkárságnak, Alberti-Irsa, Pestmegye.

600 holdas

prima gazdaságomhoz keresek önálló, megbízható, kitünő gyakorlattal bíró gazdatisztet, ki fizetésen felül tiszta jövedelem utáni részesedést nyerne. Teljesen felszerelt ajánlatok, bizonyítványmásolatok intézendők Rosenberg Mátyás Kunbaja, Bács m.

Nőtlen

ispánt keresek, szerény igényűt, január 1-re vagy későbbre. Megkivántatik földmivesiskoláról bizonyítvány, külső és belső gazdaságban, irodai teendőkből jártasság, miről több évi bizonyítvány mutatandó fel. A gazdaság 1200 hold bérlet személyes vezetés alatt áll. Bizonyítványmásolatok Gaszner József, Söptér, u. p. Pér, Győrmegegye címre küldendők. A bemutatkozásáig egy bizonyos napra levélileg fog megállapíthatni.

Kertész

kerestetik január 1-ére. Disz- és konyhakertészetben jártas, munkabíró, szorgalmas egyén igényeinek megjelölésével terjeszse be folyamodványát báró Stojanovits Iván, Laczunás, u. posta Nagy-Zsám címre.

Gépészkovács

kerestetik január hó 1-ére nagyobb gazdaságba. Megkivántatik a cséplésnél a gépkezelésben feltétlen jártasság és gyakorlott lópatkolás. Fizetése: készpénz 320 korona, buza 10 hektó, rozs 12 hektó, árpa 6 hektó, tengeriföld 1 1/2 hold a 1200 négyszögöl, 150 négyszögöl kert, 300 négyszögöl burgonyaföld, 12 méter tüzelőfa, kétszobás lakás, konyha, kamra. Köteles egy állandó munkaképes legényt tartani, akire 576 korona évi fizetést kap. Megkeresések nagymétegyházi intézéség czimén kéretnek, Budapest, Bicske.

Hosszabb gyakorlattal

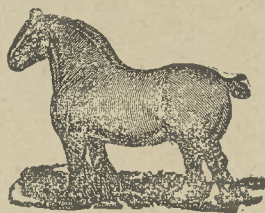
bíró, okleveles vagy gyakorlati vizsgát tett, nőtlen segédtsízt kerestetik 1909. január 1-re. Kezdőfizetés havi 60 kor. és teljes ellátás (mosás kivételével). Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal, melyek vissza nem küldetnek, Günsberger Ödön címére kéretnek Terebezd, u. p. Böhönye, Somogy megye.

Erélyes

fiatal erdész, aki szerbül vagy horvátul tud, szlavonai erdőuradalomnál állást nyer. Évi fizetés 1600 korona és természetbeni járulékok. Ajánlatok Szlavonai erdőipar r.-t.-hoz Budapest, V., Báthory-utca 19. kéretnek.

Ispánt

keresek január 1-ére. Megkivántatik több évi gyakorlat, dohánytermesztésben jártasság. Kicsaládú, ev. ref. vallásúak előnyben részesülnek. Ajánlatok Deák Gyula címére, Tiszvárszki, kéretnek.

Muraközi hidegvérű (nori) igás tenyészlovak és tenyészmenek

vásárlásánál — direktre a tenyésztőktől — és a vásárokon segédkezesemet felajánlom. Czimem:

Idősb Heinrich Mór
muraközi lóvásárló ügynöksége
Csáktornya (Muraköz)

törv. bejegyzett cég. Vásárjegyzék ingyen. Megbízható felvilágosítás. Elsőrendű referenciák.

Sürgönczim:

Heinrich senior Csáktornya.

Pisny Istvánénál, Battonya,

Csanádm., Emdeni lúd 1.60 K drbja, Olasz x emd. 1.40 K. Angol emdeni 2 K. Sárga orpington 60 fill. Fehér orpington 60 fill. Fekete langshan 40 fill. Fehér magyar 50 fill. Fehér kopasznyaku 60 fill. Sárga kopasznyaku 20 fill. Rhode-Island Reds. 12 drb 20 K, egy drb 2 K. Pekingi kacsa 80 fill. májusig, azontul 60 fill. Rézpulyka 60 fill. Bronzpulyka 60 fill. Mexikói fehér 80 fill. Yorkshiri malacok, süldők, kóvér sertések minden időben, ugyszintén új toll és pehely is kapható. Dióval aszalt szilva kilója 2.50 K. Szilva lókvár kilója 1.70 K.

Lovak kelessége

(Chronikus köhögése és nehéz lélegzése) biztos eredménnyel gyógyítható. Számtalan elismerés bizonyítja Felvilágosítást díjmentesen küld Ripp Arvin, Drezda-A. 786.

16 első díjjal és ezüst éremmel kitüntetett

KÁLLAI LAJOS

motorgyárában

Budapest, Ul., Gyár-utca 28.

a leghirveesebb benzinelocomobil-cséplőkészletek

kaphatók.

!! Teljes jótállás kitünő oszlopért !!

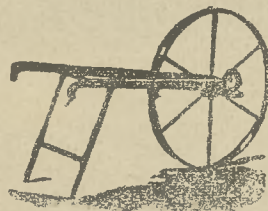
Ezen motorokat minden gazda hatóságai engedély nélkül maga kezelheti.

Használt gőzgépek becséreltetnek.

Olosó árak részlete. Árjegyzék ingyen.

KÁLLAI főle motor-oszlop-készletek bizonyítványok tanúsága szerint kitünő sikerrel működnek az ország minden részében, többek között: Báró Kemény József urnál Maros-Németi; Zeykfalvi Zeyk Dániel főispán urnál Nagy-Enyed, stb.

Gyors, pontos, olcsó földmérés!

Stádel-Torkos földmérő - taliga.
Világhírű szabadalom 18 államban. Kapható Stádel gépgyárában, Győrött.

Rendkívül olcsó

árban benzín- és nyersolaj-üzemű cséplőkészletek, állandósított motorok minden célra a legkitünőbb szerkezetben, legelőnyösebb feltételek mellett **Szücs Ödön** cégnél Budapest, Nagymező-utca 66. sz. alatt szereshetők be. Ajánlatokkal készséggel szolgálok. Csereüzleteket is létesítek.

Minden lótulajdonos

csakis az általánosan használatban lévő, minden tekintetben bevált

védjeggyel ellátott

eredeti-H-sarkot

használja.

Állandóan éles! Csúllóklépés kizárva! Sikos uton az egyedüli célszerű!

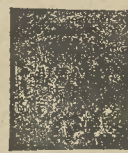
Kovácsoknál és vaskereskedőknél állandóan raktáron.

Figyelmeztetés: Csakis az eredeti-H-sarkok készülnek speciális acélból; óvakodjunk utánzó-sarkoktól, melyek csekélyebb értékű anyagból készülnek s ennél fogva használhatatlanok. Bevásárlásoknál ügyeljünk a fenti védjegyre, mely minden egyes eredeti-H-sarkon látható.

**Pannonia
szálloda**

BUDAPEST,

VIII., Rákóczi-ut 7. sz.

Őszi szállításra előjegyezhető

Reitter Oszkár
főkapitány

fajbaromfi-gazdaságában Nagybeckereken fajtiszta teli-vér baromfiak:

him tojó drbja korona

angol emdeni liba 25.— 25.—

sárga orpington 10.— 8.—

fehér orpington 15.— 10.—

pekingi kacsa 10.— 8.—

Allami nagy aranyérmek.

Külföldi és hazai legelső és legnagyobb kitüntetések, győzelmi díjak. Arad, Budapest I., Budapest II., Bécs, Belgrád, Lovrin, Nagybeckerek, Nagyvárad, Pozsony, Pécs, Pancsova, Szófia, Szatmár, Szabadka, Temesvár, Veszprém, Zenta.

**GAZDÁK
figyelmébe!**

== 50% ==

olcsóbb,

mint bármely más világító anyag a

pyroleum

== világítása. ==

A pyroleum szagtalan, nem füstöl, nem gyúlékony és már

több ezer uradalomban bevezetteteit.

Számos elismerő levél nálam betekínthető. Próbaküldemények 2 korona utánvét mellett. Kiváncsra prospectus ingyen és bérmentve

Degen Jakab
BUDAPEST,

IX. ker., Közraktár-utca 28.

TEJ-
szálfűző kannák
szeparátorok
hűtő készülékek
kópulók sfb.
Vás-és temaru gyárából
MOULING BECS mellett
Árjegyzék ingyen.

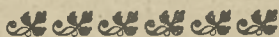
MEGJELENT

a KODOLÁNYI-féle 1909. évi

Gazdasági Zsebnaptár

49-ik évfolyama a szokott csinos kiállításban, de az eddiginél sokkal bővebb és változatosabb tartalommal.

Ára helyben 2.80 kor. Ajánlott postai szétküldéssel 3.25 K. Utánvétellel küldve 3.45 K.

Megrendelhető a GAZDASÁGI LAPOK kiadóhivatalában, Budapest, Múzeum-körut 7.

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hozunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre 16 kor.
Fél évre 8
Negyed évre 4

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, Muzeum-körút 7. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési
pénzek a kiadóhivatalhoz címzendők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos áron fogad-
tának el.

Az e lapokban foglalt cikkekért minden utánnomási
jog fentartva.

Kéziratokat a Szerkesztőség nem ad vissza.

Telefon: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — y.	881
Tárca. Agarászat. — Kacsvinszky Andor	882
A vasutaink válsága. — Bartal Béla	882
Aszályos esztendő — nagy termés! — Szemere Huba	883
A lóhere termőképességének fokozása. — Gyárfás József	885
Kérdések és feleletek	887
Kérdések: Ló keheségének eltojása. J. D. — Per- tőző hüvelyhurut gyógyítása. B. J. — Olesó széké- szin építése. L. L. — Melassz beszerzési forrása és ezek tartalma. N. B. — Korpa, zab és takarmány helyes-e lovaknak. Sz. V. — Luczernás följavítása. P. K. — Obiliséltrom után csekélyebb zabtermés. H. V. — Szőlő trágyázása. K. L.	
Feleletek: Süldők hizlalása. P., Mándi Márton Zsig- mond. — Mesterséges legelő juh és szarvasmarhánál. C. — Burgonyavetőmag megvizsgálása. Sz. — Prak- tikus kendertörő-gép. Sz.	
Hírek	888
Apró szakközlemények	889
Papírosgyártás kukoricaszárból.	

SZEMLE.

(A scirocco. — Mindig keservesebbé váló állattar-
tási viszonyok. — Ennek hegyibe Balkán szerző-
dések. — A kikötői buzaárak esése s ennek befo-
lyása a mi buzapiacunkra. — Adóreform. — El
Kaliforniába!)

A Scirocco végre győzött az utálatos Bóra
fölött. A hideget megtörte a lágyabb idő, beve-
zetve uralmát országos havazással, a mely a
mint leesett, úgy mindjárt olvadni is kezdett.
Ez volt az első nagyobb mérvű csapadék ez év
márcziusától fogva az ország tulnyomó nagy
részére nézve. Főlélesztő hatása csak akkor
lenne, ha nem 2—4 fok meleg lenne most ural-
kodó, hanem 8—9 fok, mert 2—4 foknál tényé-
szet nincs. A vetések csak úgy stagnálnak a
földben mint eddig — a különbség csak az, hogy
a hideg nem gyötri a gyenge csirában levő bu-
zákat. Nagyon lehetséges ez, hogy a föld meg-
fagyott kérge — hiszen a szárazság miatt csak
4—5 hüvelykre fagyhatott meg — ki fog en-
gedni és tél derekán szántani fognak gazdáink.
No erre van is nagy szükség, mert nagyon sokan
még alig szánhattak valamit az árpa, zab és
kapások alá. A mezei vadászatok a sárossá vált
időben egyelőre persze, hogy elmaradnak a
nyulak nagy öröme, de a disznóölések szá-
mára sem vált kedvezővé az idő.

Eddig csak lamentáltak a gazdák, hogy a ta-
karmányzás keserves lesz a tél folyamán, de
mennél inkább megyünk bele a télbe, annál
keservesebben kezdik érezni a rossz szalma és
takarmánytermés okozta bajokat. Bámulatos,
hogy némely gazda milyen egykedvűséggel megy
neki a kész veszedelemnek. Ősmerünk egy ura-
dalmat, a melyben cseh tiszték gazdálkodnak s
a melyben e hó végén egy szál szalma és takar-
mány sem lesz. A megoldás az, hogy állati föl-
szerezésüket a vásárokra viszik és ott hallatlan
potom árakon elvesztegetik. Ez végre is az ő
dolguk. Tegyenek guszpusok szerint, — de mi
csak azért hozzuk ezt föl, mert érthetővé akar-
juk tenni azt, hogy a debacle a marhavásárokon
nem csak, hogy nem szünhetik ily körülmények
mellett meg, hanem folytatódni fog mindaddig,
míg a mezőkön ismét fű fog teremni és az éhez-
ő állatokat oda ki lehet terelni. Be fog-e követ-
kezni akkor az állatárak visszakapaszkodása a
krízis okozta árakat megelőző színvonalra, az
valószínűnek látszik, mert az áralakulások tör-
vénye ez: drága takarmány, olesó marha és
megfordítva.

Csak hogy a törvények érvényre jutását na-
gyon sokszor akasztják meg non putarenek.
Ilyenek a Balkán szerződéses. A szerbiait ha-
tásában már ismerjük. Meg lesz e hosszabbítva
a provizorium? Magyarország miatt kétségkívül.
Ausztriában pedig, a politika boszorkány kony-
hájából még nem tudhatni, hogy milyen koty-
valék kerül ki. Ha a cseh agráriusok a német
politikuskok határozott ellenzése dacára is elérik
azt, hogy cseh földmivelési minisztert neveznek
ki, akkor Szerbiával a szerződést, ha a mostani
zavaros időben nem is sankezióválja a Reichs-
rath, de újabb provizoriumot fog kötni. Nos, és
ehhez jön Románia, a mely a zavarosban ha-
lászni kapott kedvet. Megirigyelte a török boy-
kottálók dicsőségét és egy odalenn nagyon ro-
konszenves mozgalom boykottal fenyegetődzik
arra az esetre, ha állatkiivitele elé a monarchia
nehézségeket gördít. Mindezek megint az osz-
trák nagy indusztria malmára hajtják a vizet,
mely Romániával — kerüljön a gazdáknak bár-
mennyibe, szerződést kötni akar.

Az osztrák alpesek marhatenyésztői ezekre a
kilátásokra ép úgy meg vannak rőműlve, mint a
magyar állattenyésztők, mert ez azt jelenti, hogy
az állatárak nyomottak lesznek, ennek folytán
legelő rétek, szálas takarmányok és azok surro-
gatumai szükségképen olesók lesznek — elvesz
tehát a kedv az állati termelésre, — ennek foly-
tán csökkenni fog az állatállomány és csökkenni
a trágyatermelés és ez káros visszahatással lesz
a növénytermelésre is. De hát a Staatsraison
igy fog parancsolni és a gazda embernek ebben
meg kell nyugodni, és a folyton szaporodó köz-

szolgáltatások terheit csak tovább engedni vál-
laira rakni, hiszen legfőlegb összeroskad alattuk,
más baj nem érheti.

A gabnapiacson beállott nagy változás nem
épen kellemes a buzatulajdonosokra. Az árak
napról-napra esnek, talán azért, mert azóta egy
új buzatermést hordottak be gazdáink? Erről
szó sincs. A világpiacon történt bomlás. Az
amerikai és európai kikötőkben 12 nap alatt egy
koronával esett le a buza ára. Argentina riasz-
totta meg a világpiacon, a melyről pedig angol
és más európai tudósítások határozottan állitot-
ták, hogy 10%-al kevesebb a termése az idén
mint tavaly volt. Tehát másként lenne a dolog?
Már kell valaminek lenni a dologban, mert kü-
lönben nem lenne értelme a világárak hanyat-
lásának.

A mi a magyar-osztrák vámmal védett piacát
illeti, e részben úgy áll nézetünk szerint a dolog,
hogy a világárak alakulásának hatása alul magát
ki nem vonhatja ugyan teljesen — de azért a
nagyobb mérvű áresés elő nem fordulhat Ha a
napilapok tőzsdetudósításait olvassuk, el kell
bámulnunk a fölött a csekély forgalom fölött, a
mely kifejlődik. A buzatulajdonosok, a kik most
legnagyobb részt ugynevezett erős kezűek, nem
kinálnak buzát. A malmok nem vesznek, mert
nincs mit venniük. Külföldről nem hozhatnak,
mert akkor egy forinttal felül kellene fizetni az
árakat. Kész forgalom tehát alig van és mind-
amellatt emóciós lefelé hullámozást észlelhetünk.
Hogy ehhez a határidősök papiros ügyleteiknek
nagy közük van, azt nem nehéz megérteni Ha
azonban idebent kínálat nincs, — kívülről be-
hozni nem képesek nyomott árakon; abból az
következik, hogy a mostani részben mesterséges
árlenyomás csak ideiglenes határu lehet. Qui
viva verri!

Az adóreform készül a törvényhozás pénzügyi
bizottságában. Nem lesz adóemelés — dehogya
lesz — sőt még adóelengedés lesz, biztatnak
bennünket felülről. De mi azt kérdezzük: Lá-
tott-e már valaki adóreformot emelés nélkül?
Olyan nincs! Az állami pénzügyek valami nagy
rendben nem lehetnek, mert ha az oly nehezen
beszerzett aranykészletek millióinak eladására
a kormány felhatalmazást kért és kapott, holott
az adókat ugyancsak kipréselték, az annak a
jele, hogy nagy lyukak támadtak az államháztar-
tartás gunyáján. A tényleges állapot egyrészt és
a jövő pénzügyi tervei a polgárok áldozatkész-
sége felé kényszerítik fordítani az államot. Így
születik meg a földadó reform. Elengedik a
földadó 25%-ából 5%-ot, — elengedik a jöve-
delmi pótdadót. De helyébe jön a kataszteri ki-
igazítás, a mely ugyan 70 millióra fontingen-

Megjelent a

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE

(BUDAPEST, V. KERÜLET, ALKOTMÁNY-UTCZA 31. SZÁM)

TÉLI GAZDASÁGI ANYAG

baromfi tenyésztési és háztartási cikkek

Kivánatra bérmentve küldjük.

ÁRJEGYZÉKE.

Kivánatra bérmentve küldjük.

tálta a földadót, de szabadjára eresztette a jövedelmi adót, a mely örökös Damokles kardként fog a gazdák feje fölött csüngeni, mert a kivetések ellen futhatnak majd Ponceiustól Pilátusig — azzal a céltalan reklamációkkal, a milyenekhez eddig is a fiskus az adózókat hozzá szoktatta. Eddig mi tudunk tanácsot adni gazdátársainknak és ez az volt, hogy huzzák meg jobban a nadrágszíjat az utolsó lyukig. De most már nincs több lyuk a szíjban és ezzel a kopott tanácscsal többé nem jöhetünk elő. Egy nagyon ismert gazdasági íróársunk így oldotta meg a kérdést: Pénzre tette mindenét és ki ment Californiába és most Oaklandban az örökös tavasz hazájában szőlőt és barackot termel és neveti a mi bajainkat.

A vasutaink válsága.

Írta: Bartal Béla.

Hogy hány millióra megy az a kár, melyet mi gazdák vasutaink bajai miatt szenvedünk — ki tudná kiszámítani?

Legtöbbet jajgatunk még mi gazdák is, ha a „vonatunknak, póstánknak késése van“ a teherforgalom bajaival mi, de még a kereskedelmi körök is alig törődnek. Pedig ez a fő a nemzet közgazdasági életére — ettől függ értékesítésünk! Ezer és ezer deputációs gazda sürgetett új személyvonatot, gyorsvonatot, de hogy tehervonatokért deputációzott volna egy gazdaküldöttség a miniszteriumnál, arra alig volt eset. Idén azonban ad oculos demonstrálja, nem az indolens gabona és állattenyésztő gazdáknak, hanem az agilisabb szőlősgazdáknak — államvasutaink tönkjét az alacsony bor ár. Lehetett volna (pláne az idej kvalítások mellett) egy borkrisis, ha szőlőnk és mustunkat Svájcba és Németországba, Galicziába és Lengyelországba oly mennyiségben kivihettük volna, mint a sokkal távolabb Olaszország?

És még hol van most az osztráknak adott tarifaszabadság, a hajózási kartel és a fuvardij emelések várható hatása?

És ha kérdjük: Van-e program, van-e sorrend a vasuti reformra akár a gazdáknál, akár a gazdasági testületknél, akár a parlamentben? Hát bizony fogynak a milliók, de eredmény nincs. Miért?

Alapbajunk a Budapestnek adott forgalmi *jus primae noctis!* Ide tömünk be minden waggont, a mi nyugatról keletre megy, akár Pestet érdekli, akár nem. Az eredmény: *Buda-*

pestre drága, lassu forgalom nagy rizikóval, mert a ki csak teheti, másfelé küldi állatját, tejét, az országra pedig a vasut tönkje! Mi itt a teendő?

Első feladat volna a *kerülő utak rövidítése*, a második Budapest *vasuti tehermentesítése*, a harmadik a vonóerő, a lokomotivok szaporítása és csak a negyedik a *teherkocsik* szaporítása. Mi pedig először vettünk teherkocsikat, csak most szaporítjuk a *lokomotiv* mozdonyokat s bár a bajai és a komáromi hiddal az utróvidítést megkezdtük, 20 millió koronát öltünk be a budapesti pályaudvarok *provisoriumába*, 40—60 milliót költöttünk teherkocsikra, azt a három munkát, a mit a teljes forgalmi decentralizáció és utróvidítés még megkivánná, a mi nélkül *hiába építünk pályaudvart és hiába vásárlunk mozdonyt és kocsit*, nem kéri, nem sürgeti senki.

E három munka pedig sürgősségének sorrendjében: a) a *vác—aszódi összekötő vonal* (20 resp. 30 kilométer) circa 2 $\frac{1}{2}$ millió korona költséggel; b) a gombosi hid circa 6 millió korona költséggel; c) az óbecsei Tisza-hid 4 millió korona költséggel.

Mi a *vác—aszódi összekötő vonal* nagy jelentősége? Az, hogy 20 kilométer új vasut létesítésével (10 kilométer az aszód—balassagyarmati vicinálisból használható) az *összes bécs—pozsonyi irányból Miskolcz—Kassa—Debreczen felé és viceversa menő forgalmat a mostaninál 52 kilométerrel rövidebb uton bonyolíthatjuk le Budapest elkerülésével!*

Ez pedig viszont a budapesti legitim forgalmának lebonyolítását *legalább is 30%-al könnyíti*, mivel a nyugati marhegg—brucki forgalomból csak a szabadkai, szegedi és részben az aradi irány menne Budapesten, illetve a rákosi rendezőkön át.

Az az óriási forgalmi nyugtalanság, mely daczára a duplavágány és góliát sineknek, épen a pozsony—vác—pesti vonalon van s az e vonalon és budapesti pályaudvaron szaporodó baleseteket a budapesti pályaudvarok túltömöttsége okozza. Alig 2, vagy 2 $\frac{1}{2}$ millió koronával, a mely a Pozsony—Vác—Aszód, Miskolcz, Kassa, Debreczen—Nagyvárad, az egész Jászság s részben békési teherforgalom 52 kilométernyi megtakarítása által már 2 évben megtérül, nem csak fele Magyarország teherforgalmát vonjuk ki Budapestből s biztosítjuk lebonyolítását, hanem a főváros forgalmát is legalább 30%-al tehetjük olesóbbá, biztosabbá, sőt a mi

több, evvel a kiadással meg volna oldva a vasuti üzem és forgalom (nem a hivatalok) decentralizációja is!

Mert mig most a nyugat-keleti forgalom teljesen Budapesten át bonyolódik le, a *vác—aszódi összekötő vonal* megépítése után (a mi fél év alatt is elkészíthető) *három nagy, egymást nem zavaró parallel vonalunk volna!*

I. Miskolcz, Kassa és Debreczen irányból: Aszód—Vác—Pozsony—Bécs.

II. Arad—Szeged—Szabadka irányból: Budapest—Kelenföld—Bruck—Bécs.

III. Erdély, Arad, Szeged—Szabadka—Baja—Dombóváról Fiume és Klagenfurt felé.

Hozzávéve most a készülő komáromi hidnak észak-déli irányban való utróvidítő hatását, husz kilométer vágányépítéssel meg volna a *forgalmi decentralizáció*, megszűnne a *waggonhiány*, kevesebb volna a *baleset*, a regie, a kocsis és személyzet pazarlás, abból a 20 millióból, melyet most egy budapesti pályaudvar provisoriumára dobunk ki — legalább 4 millió volna megtakarítható — és az országnak Budapesttel való forgalma gyorsan, olesón bonyolulna le. Lehetne a tejszállítást speciális waggonokkal, a bor- és gyümölcs-exportot külön gyorsított vonalakkal lebonyolítani, mert a vonal-decentralizáció megengedné a waggondispozíció minden konjunkturához akár észak, akár nyugati vagy keleti irányban való gyors alkalmazkodását.

Pozsony, Komárom, Pestmegye, Jászkunság, az egész felső Tiszavidék van, az óriási nagy országos forgalmu érdektől egészen eltekintve, a *vác—aszódi összeköttetés* érdekelve; az OMGE közgazdasági osztálya ezt, a hajózási tröszt és az osztrák tarifa-reform ellensúlyozására, indítványomra szinte szükségesnek mondotta ki, a közlekedési bizottságban Szterényi államtitkár, egy a *vác—aszódi kapcsolatról* interpellálva, ezt az állam által kiépítendő szakasznak jelölte meg, de mulik az idő, emelik a tarifákat, szaporodnak a balesetek és a budget vitánál a vasuti decentralizációnak ezt a zárkövét nem említette senki s az oszlopos megyék oszlopos emberei közül nem mozgatja senki. A boritaladót nem törlik el, ez idő szerint az ország pénzügyi helyzete nem engedi, de hát az egy esztendei boritaladó hatodrészéből kitelnek ez az összeköttetés, mely börttermelésünkre nézve *következményeiben* tán többet érne, mint maga a boritaladó eltörlése!

De hát mink fatalisták vagyunk, hisz egyik

TÁRCZA.

Agarászat.

Írta: Kaczevinsky Andor.

A magyar, keletről hozta magával a folyton egyik helyről a másikra költözködő nomád népek ősi kedvtelését, az agarászatot.

A vadászati nemek között talán ez a legrégebb és a régiségben vele társul még a solymászat is, a mely a mai kor embere előtt már csak mondákban ismeretes.

A kaukázus térségsíkságain, a nemes Kirgiz vagy Kurd-tanya udvaráról ma sem hiányzik az agár. A mennyiben az agarászat, két állat képességében rejlik nagyobb erőt föltételez.

A löfegyver feltalálása és tökéletesítése előtt az agarászat volt az egyetlen vadászati mód a futó vadat kézrekeríteni. Természetesen, hogy a futó agár és a hajszolt vad létküzdelmi versenyét megfigyelhesse, lóra volt szüksége, a mely bizonyos távolságban lehetővé tette az agarásznak a két állat egybeveteti létharczát láthatni és élvezni. Ez viszont feltételezte ló és lovas reátermettséget, testi épségét, bátorságát, akadályt nem ismerő ügyességét.

A harci játékokban megedzett szittyá népek a fenti okoknál fogva nagy kedvteliséssel gyakorol-

ták a sokat feltételező és igénylő agarászatot és ez volt az igazi ősi virtus.

A magyar hideget, meleget, fagyot és forróságot eltűrő lovával együtt hozta Ázsia síkságáról az agarat és mint ősfoglalkozást, az agarászatot is, így nem csodálható, ha századokon keresztül szívós kitartással ragaszkodott a vadászat e neméhez, mely nemzedékről nemzedéke, békében és harcban megmaradt nála az utolsó időkig.

Az agarászat szeretei ilyenén, egyes magyar családokban fiágról fiágra szállott. Ez ősi nemes sport iránti érdeklődés tetőpontját az 1850-es években érte el, a midőn a gyászbaborult nemzet letipört fiainak egy része az agarászatot adhatott találatát egymásnak, — a zsandárszuronyok elől ide menekült.

A hatvanas években pedig a kilátásba levő szabadabb politikai élet esélyeit hányták-vetették meg maguk között az agarászatot. Ekkor azonban arra is nagy gondot fordítottak, hogy az agarászat szabályszerűen menjen végbe. A kocséri pusztá Pestmegyében volt az agarászok főgyűlhelye, a hol 40 agár is futott és versenyzett egyszerre. Az agarászatot üző sportfiak között első helyen állottak Biharból a Nadányiak, Pálinkássyak, Tardyak, Gazsyak, Csanádyak; Szabolcsmegyében Recsky András híres agarász, kinek neve legelsőnek említettik.

Pestmegye is igen képviselve volt az agarászatokon báró Podmaniczky Frigyes, Podmaniczky

Géza, Keszely István, gróf id. Ráday Gedeon, Vajkó Antal, Mészáros Zsigmond, Teszári Mihály, Tápió-Szeléről, Koller István, Kovásznay Zsigmond, hat év alatt soha meg nem vert Tigris agarával; Jászkunságból Balajthy János, Halászok, Beniczkyek, Vayak; Nógrádban a Plachyak, Veresek; Borsodban az Elekek, Losonczyak, Zsóriak, Szathmáry-Királyok; Abaujban a Hubayak, Téglásyak, Darvasok stb.

De ki győzné mind fölsorolni még ezeken felül is azokat, kik valódi férfias szenvedélyvel áldoztak az agarászatnak a Tisza—Duna mentén, a pestmegyei homokon úgy, mint a nyírségen vagy a bihari gyepeken. Ez volt a magyar agarászat utolsó fellángolása, a mely nem csak a vadfogási célból üzetett, hanem a nemes fajú agarak versenyfutása is volt a főczél.

Ezer és ezer apró történetek igazolják, hogy a hivatolt években az agarászat és agarászati versenyek, az arra termelt sportemberekre, abban az időben a legnagyobb csáberővel bírtak, egy-egy jól futó agárnak a kitüntetésé, — meglévén a magyarban a pártraszakadási hajlam — oly ellenvéleményt keltett, hogy az igazságosztó döntő szerep több esetben az agarász ostor és a fokosnak is jutott, különösen, ha arról volt szó, hogy a billikomot idegen agár vigye el.

Nem lehet eltagadni, hogy egy jó agárnak a felnevelése és a beidomítása igen nagy türelmet és kitartást igényelt. Ezzel szemben rendkívüli

Szivattyúk és Mérlegek

Különlegességi gyár:
GARVENSWERKE
Központi igazgatás:
Bécs, II., Handelsqual No. 130.
Városi mintaraktár. Garvens W.
Bécs, I., Schwarzenbergstr. 6.

lapunk már azt ajánlja, hogy törődjünk bele a vagonhiányba s abba, hogy Pestmegyéből hat nap alatt jut be egy vagon gabona Budapestre. Még török atyáinkfiái is lábra állnak, de hát *ifju törökök* vannak, ifju magyarok — nem.

Aszályos esztendő — nagy termés!

Az utolsó esztendőkben hazánkban három aszályos esztendő tette próbára a gazdák türelmét, ugymint az 1903—4., az 1906—7. és az Alföldön az 1907—8-iki esztendő.

Miután egy év terméséhez az előző év júliusától a következő év júliusáig leeső csapadék bir közvetlen befolyással, adataimat július 1-től a következő év június végéig következőkben állítottam össze az említett három aszályos esztendőre s Magyarország kedvezőtlen csapadékviszonyainak egyes tipikusabb helyeire nézve.

Csapadék volt: az 1903—1904. aszályos esztendőben: Ó-Gyallán 574 mm., Budapesten 491 mm., Szegeden 572 mm.;

az 1906—7. évben: Ó-Gyallán 608 mm., Budapesten 699 mm., Szegeden 519 mm., Turkevén 595 mm.;

az 1907—1908. évben: Ó-Gyallán 539 mm., Budapesten 462 mm., Szegeden 410 mm., Turkevén 514 mm.

1871-től 1900-ig kitett a csapadék 30 évi átlagban a Nagy-Alföld északi részén (7 állomás) 664 mm-ért, Nagy-Alföld déli részén (12 állomás) 618 mm-ért.

Ezen adatokból látható, hogy Magyarország buzatermő vidékein a csapadék rendes körülmények között 600—650 mm-éter szokott lenni, míg az említett 3 aszályos esztendő 410—600 mm-éter között váltakozó csapadékot hozott.

E tekintetben 100 mm-éterre menő különbség már igen nagy befolyással van a növényzet fejlődésére, melynek közepes terméséhez jelenlegi talajművelési rendszerünk mellett, legalább 600 mm. csapadék szükségesnek hazánkban.

Magyarországon kívül a kontinentális klíma eredményeképpen csak Oroszország belseje és az Északamerikai Egyesült-Államok, Montana, a két Dakota, Nebraska, Kansas, Colorado, Oklahoma, Texas és New-Mexico államai birnak hasonló, vagy amienknél még szárazabb klímával, s ennek dacára ezek az államok mindenütt leginkább buzát és kukoriczát termelnek, természetesen változó sikerrel, a szerint, a mint a csapadék több vagy kevesebb volt.

Nagyon érdekes e tekintetben az előbb említett északamerikai államok nagy buzafarmjainak csapadékviszonyai és termelési viszonyai közötti összefüggés. A hol az évi csapadék 400—500 mm. között mozog, már ott a buza termelése biztosítva van, s habár eddig a termések alacsonyok voltak, új, a szárazságnak ellenálló növényfajták termelésével és különösen egy új talajművelési eljárással teljesen ellensúlyozzák az aszályos esztendők csapadékhiányát, úgy hogy ma már ezen új talajművelési eljárás még száraz esztendőkben is hihetetlenül magas terméssel hálálja meg a gazda fáradságát.

Ezen új talajművelési eljárás felfedezője H. W. Campbell tanár* (Lincoln-Nebraskában), kinek eljárását a Pomeroy Model Farm nevű szárazsági kísérleti Farm, (Hall-City mellett Kansasban) a legnagyobb sikerrel vette alkalmazásba, úgy hogy Amerikának száraz régióiban ma már általánossá lett Campbell eljárása és elévülhetetlen a hírneve azon termések elérése által, melyek ezen talajművelési módnak az eredményei.

Íme néhány példa:

Campbell 1900. esztendőben James P. Pomeroy farmer részére berendezte a már említett Pomeroy szárazsági Model Farmot, a hol az előtt 14 év alatt az aszály miatt csak egyetlen-egy türethető termést fogtak, míg Campbell eljárása 1901-ben 42 és fél bushelt** eredményezett 1 acre*** földön, vagyis kb. 14 hlt. 1200 □-ölon és a következő esztendőkben átlag 40 bushelt (13 és egy negyed hl. 1 magyar holdon.)

A Burlington Farmon 54 és fél bushel buza volt a termés 1 acron (18 hl. 1200 □-ölon); Nebraskában Hitchcock kerületben egy farmon 41 bushel buza (kb. 13½ hl.); az 1903-iki aszályos esztendőben Grainfieldben 56 bushel buza; Lowlandban 50 bushel kukoricza. Ezen eredmények mindenesetre igen számottevők, különösen, ha meggondoljuk, hogy ugyanezen időszakban a szomszédgazdaságok termései ezen számok harmadrészig sem emelkedtek, sok gazdaságban meg épen inséges esztendőkkel számoltak be.

A Campbell művelési eljárása e szerint megbecsülhetetlen előnyöket nyújt, miért is

* Műve: Soil Culture Manuel 1907. Ugyanide vág még: Matenaers Campbell: »Anleitung zur zweckmässigsten Bodenbearbeitung.«

** 1 bushel = 0.312 hl.

*** 1 acre = 1125 négyszögöl.

nagy is volt a jó agár értéke, természetesen szabad vadászterület lévén, szenvedélyének, ha módjában állott, ur, paraszt egyaránt meghozhatta az áldozatot. Mert abban az időben még a parasztlak között is akadt, a ki saját külön mulattatására agarászatott.

Ez időben történt, hogy Kövér szolnoki birtokos négylovas hintóban Egerbe utazott; utjában szembe jött egy lovas paraszt emberrel, a kinek lova után egy agár kullogott, a ló hátára pedig négy nyul volt felkötve. Kövér maga is szenvedélyes agarász lévén, megállította hintóját és kíváncsisággal telve, megszólította a paraszt embert.

— Atyafi! mind a négy nyulat ez az agár fogta?

— Mind a négyet ez fogta, uram! de még egyszer annyit is foghatnék vele, ha szükségem volna rá.

— Nem adná el ezt az agarat nekem, jó ember?

— Hát látom, uram, hogy az ur okos ember, mert négy lovon jár, azt is gondolom, hogy jól megfizetné az árát, mert tehetsége van hozzá, de a Kullancsot (ez volt az agár neve) nem adom, mert ez az én *paszióm*. Szegény vagyok ugyan, de a *pasziómnak nincs ára!*

Illedelmesen köszönnve, jobb sarkával oldalba ütötte gebéjét és elkocogott.

Mint agarász is, de mint agárnevelő páratlan volt a maga nemében az öreg Hubay András.

Országszerte híres agarait két évig fehér kenyérral táplálva, mind ő maga nevelte. Nemesi kuriája telve volt a szebbnél-szebb testalkatu és színű agárkölykökkel és növendék agarakkal.

Ha az ember a szobába lépett, ugyan ügyelni kellett, hogy a szoba padlójának nagy részén elnyulva heverő agarokban fel ne botoljék. A pamlag szegletében csibukozva, sugárzó arccal mutogatta jó barátainak vagy a hozzá került idegeneknek, kiváló gondnal nevelt és ápolt, feltűnő szépen fejlett agárkölyök-csemetéket, a melyeknek külön-külön felsorolva kiváló jótulajdonságait, előre nagy jövőt jósolt.

Talán ő töle vette Mihaszna András a szállóigévé vált „röndnek muszaj lönyyi“ kijelentést, mert igen rendszerető ember volt. Ennek okáért, hogy neveltjei közt a rendet és fegyelmet fenntarthassa, szobáinak ajtószarkain vagy az ajtófelekre ütött szegeken az új városi agarász ostortól fogva egész a kisnyelű selyemfonottasig mindenféle kutyakorbács ott diszelt.

Különösen gyakorta előfordult, hogy a szobában szanaszét heverésző agarak között valamilyik elszellentette magát. A mint az öreg Hubay a kellemetlen illatot megérezte, éktelen dühbe borult, a hozzá legközelebb eső ajtószarkához ugorva, a keze ügyébe akadó ostorral minden további személyválogatás nélkül, az egész agartanfolyamot jól megostorozta. Ez a drasztikus

ezélszerűnek tartom azt gazdatársaimmal megismertetni.

Miből is áll tehát ezen új amerikai talajművelési eljárás?

Erre egyszerűen s röviden annyit felelhetek: A Campbell-féle művelés semmi egyéb, mint a talaj nedvességének sikeres raktározása, illetőleg a talaj nedvességének konzerválása és megfelelő mélységben való összegyűjtése.

A magyar gazdák már régen tudják és általánosan használatba is vették az őszi szántás korai tavaszi fogasolását, a tavaszi vetés megkezdése előtt az extirpálást és újbóli fogasolást, a fekete ugarnak minden eső után való feltárását és felporhanyítását fogások által, a tarlónak sekély alászántását és fogasolását, a kapásoknak lehetőleg sokszori kapáltatását, stb. s mindezen műveleteket csupán csak egy czélből hajtották végre, melynek végeredménye a talaj nedvességének megóvása.

Mennél tökéletesebb a talaj felső részének elaprozása, mennél szárazabb, mondhatnám poroszerűbb legalább 6 cm. mélységben a felső réteg, annál biztosabban meg van védve a talaj nedvessége az elpárolgás elől. A felső talajrézs ugyanis ebben a formájában teljesen elvesziti hajszálcsővességét és ily módon az alatta lévő réteg mindig tüde, nedves marad, melyben a levegő szabadon járhat, az esetleges csapadék könnyen beszivároghat, a nitrifikáció előmozdítatik, valamint az ásványi tápláló anyagok felvehető állapotba juthatnak.

A talaj felső részének porhanyításával azonban nem csak ezt érjük el, hanem elérjük azt is, hogy általa a szántási munkálatokat biztosítsuk, illetőleg elhalaszthatjuk addig az ideig, a mikor az a jövő évi termésre a legalkalmasabb.

Igen nagy, mondhatni általános hiba nálunk, hogy a talajt nem akkor műveljük meg, a mikor az arra legalkalmasabb, hanem neki megyünk az ekével a tul nedves földnek épen úgy, mint a tul száraznak. Mind a kettő óriási hiba, mert utána a talajt a mag felvételére teljesen alkalmatlanná tettük, s ez nem csak a következő évi termésben boszulja meg magát, hanem kihat esetleg több esztendő termésére is, ha ugyan az időjárást a következő esztendőkben jobban ki nem használjuk. A szalonnás- vagy a rögös föld, nem dicséri gazdáját.

Mindezeket a bajokon kitűnően segít a *tárcsás borona*.

fenyítési rendszer meg is boszulta magát egy alkalommal.

— Ugyanis — az öreg különben áldott jószívű volt ismeretes — és a most már lehanyagolt középbirtokos osztály társadalmának kiemelkedő alakja volt. Számos ismerősei, barátai lévén, november 30-ára nagy vidékről sereglettek össze az ősi kuriára, András napot ünnepelni.

A boltvis nagy ebédlőben még jó szerivel hozzá sem kezdtek a terítéshez, már az agarserreg elhelyezkedett az asztal alá, hogy az étkezés alatt netalán lehulló morzsákból ők is kivehessék a maguk saját külön, András-napi részöket.

A háziasszony hívó szavára hozzáült a vendégsereg a vacsorához, a mely a legkedélyesebb csevegés közt folytatott s az elmaradhatatlan felköszöntőt tiszteletes Ábrahám Nagy Sámuel meg is kezdte, a házigazdát éltetve, számos érdemei közt az állatok iránti kitűnő bánásmódját különösen kiemelve, éppen midőn „az emberi kor utolsó határáig“ éltető zárszónál tartott ékes felköszöntőjében, mint egy viláncsapásra az összes agár az asztal alól rohant a bezárt üvegajtókon és ablakokon keresztül, utjában mindent feldöntögetve, a lehető legrövidebb menekülési irányt véve futottak ki az ebédlőből.

Általános elszörnyülködés. Tiszteletes ur az i-vel a szájában (Isten éltesse) elhalványult, mozgó ajakkal, hangtalanul hanyatlott le a székre, minden szem a házigazda felé irányult,

Ganz és Társa, Hofherr és Schrantz felsőmagyarországi vezérképviselői.

! Takarmány kamra berendezések járgány-, gőz- és motorhajtásra; szecsavágók, répvágók, darálók, stb. **! Gözekealkatrészek**, gözekevasak, kormányok, aczél- és fém-alkatrészek, gözkesodronykötelek. **! Kazánkovács munkák**, új tüzszekekrények. **Malomberendezések. Diesel-, szivógáz-, benzin-motorok.**

! SZILÁGYI ÉS DISKANT GÉPGYÁRA, MISKOLCZ. !

Pontos kiszolgálás!

Élt az új amerikai eszközt már a mi gazdaságaink is kezdik használni, még pedig a *lehető legnagyobb sikerrel* Munkabírása óriási, használata pedig igen sok oldalú. Ha meggondoljuk, hogy egy 12 tárcsás borona 4 ökörel egyszerre 1·8 m. szélességet fog el, azonnal kitűnik nagy jelentősége ennek az eszköznek, mely ily módon egyszerre 9 ekevas munkáját pótolja.

Campbell szerint a tárcsás borona munkája után a talajnedvesség biztosítva van az elpárolgástól, az eső az általa megművelt földre azonnal leszívárog, a talaj felszínét 6 cm. mélységig teljesen porhanyóssá teszi és a talaj fizikai és mechanikai sajátosságait kitűnő állapotba hozza.

Föltétlenül szükséges használata az összes tarlófelhántására, még pedig úgy, azonnal aratás után, valamint az összes fel nem szántott tarlóknál, tavasszal mindjárt, a mint a talaj annyira megszikkadt, hogy a földrészecek a tárcsákhoz nem ragadnak. Mennél hamarabb állítjuk munkába a tárcsás boronát, annál biztosabban meg van védve a talaj nedvessége, mert az általa felporhanyított felső porréteg alatt a nedvesség teljesen biztosan van elraktározva. Ha aratás után nem esik eső, a tárcsás borona munkája után még mindig olyan állapotban marad a szántóföld, hogy eső nélkül is porhanyóra szánthatjuk, ha pedig ezután eső talál jönni, az egy újabb boronálással újból raktározható és a szántás utána még jobb lesz.

Szabályul állítsuk fel magunknak, hogy a *szántóföldet mindig csak nedves állapotban szántassuk fel*, a mi a tárcsás borona azonnali használatánál feltétlenül sikerülni is fog.

Használandó a tárcsás borona továbbá akkor is, ha az eső a talaj színét összetömte, vagy ha a talaj színe cserespedni kezd. Egyáltalában minden eső után azonnal meg kell vele járni a földet, a mint a talajrészecek nem tapadnak a tárcsákhoz. Ez okból egy a fekete ugart, valamint a vetés alá előkészített vagy forgatott földeket minden eső után ezzel az eszközzel vagy legalább fogással kellene megjárni.

A talaj nedvességének megóvása céljából az ősszel fel nem szántott területek tavasszal lehetőleg korán, azonnal megművelendők a tárcsás boronával, mert a nálunk uralkodó tavaszi szelek is ezzel kapcsolatban vagy az ez után hirtelen beálló melegek hihetetlen pusztítást visznek véghez a szántóföld nedvességében. Campbell könyvében több esetet sorol fel, hol

a tárcsás borona használata a tavaszi szántás előtt a termésben — különösen a kukoriczacsőben — 10 bushel (3·12 hl.) terméstöbbletet biztositott 1 acre (1150 négyszögöl) földön.

King, Whitney, Hilgard amerikai tanárok, kik nagy érdemet szereztek maguknak a növények nedvesség igényeinek kikutatásában, azt állítják, hogy a kalászosok 180 mm. csővel teljesen beérik egy jó termés produkciójánál, ha természetesen ezt a csapadékot a növényzet teljesen kihasználhatja. A mi viszonyaink mellett a csapadék évenként legrosszabb esetben 400 mm., átlag 500—600 mm. Ha tehát ezt a mennyiséget a tárcsás borona után biztosítjuk magunknak: a termés is biztosítva lesz. Miután azonban az eső nem mindig esik akkor, a mikor a növénynek arra legnagyobb szüksége volna; a tárcsás borona munkája megfizethetlenné válik, mert ezzel módunkban van a nedvességet raktározva, a növényzet részére biztosítani.

A talaj felső részének felporhanyítása rendes körülmények között 6 cm. mélyen történik, igen száraz időjárás mellett azonban vastagabb porréteget kell csinálni, vagyis a tárcsás boronát mélyebbre kell eresztetni, hogy ily módon az alatta levő réteg nedvességét az elpárolgástól óvjuk.

Sáros időjárás mellett a tárcsás boronát nem szabad használni, mert az általa felvetett nagyobb roégek között a meleg levegő azonnal behatolhat és az alatta lévő réteg nedvességét elpárologtatja. Ugyancsak hibá tulnedves földben dolgozni, mert a felső talajréz az utána beálló szeles vagy meleg időben kőkemény roéket eredményez, melynek hatása ugyanaz, mint az előbbi esetben, vagyis a nedvesség gyors elillanása, nem is tekintve azon körülményt, hogy ilyen talajt — miután kiszárad — idejében nem szántathatunk fel, s ha még is felszántatjuk, tökéletesen rossz, röges magágyat kapunk, mely a nedvességet nem őrzi, a fiatal növényzetnek táplálását hiányosan eszközzi, s ezenfelül a vetést a fagykarok ellen nem védi.

E szerint minden munkálatot, de különösen a *tárcsás borona munkáját* eső után *1—2 nappal akkor kell végezni, a mikor a talajrészek a tárcsához többé nem tapadnak.*

Az Amerikából áthozott tárcsás boronák nálunk rendszeren 12 tárcsával, vagy forgó koronggal bírnak, s az eszköz munkaszélessége 1·8 m. Minél kisebb a tárcsa átmérője, annál nehezebb a vele való munkáltatás, mert ezek gyorsabban forogván, nagyobb vonóerőt kívánnak. Ily módon

nagy tárcsák több munkát végeznek és kevesebb erőt kívánnak, mint a kis tárcsás boronák; ezzel szemben azonban a nagy tárcsa munkája nem olyan jó, mint a kis tárcsáé, mert a talaj felaprózása annál tökéletesebb, minél gyorsabban forognak az egyes korongok. Campbell szerint legmegfelelőbbek a 14 hüvely (35·56 cm.) átmérőjű tárcsák.

A budapesti raktárakon tudomásom szerint 16 és 20 hüvelyes (40·64—50·08 cm.) tárcsás boronák vannak áruba bocsátva. Ezek közül tehát az előbbi, vagyis a kis korongos típust válasszuk.

Campbell talajművelési eljárásának azonban ez csak egyik fele.

Ő nem elégszik meg azzal, hogy a talajnedvességet és ezen az uton azután a porhanyós szántást magának biztosítsa, hanem *nagy sulyt helyez a magágy megfelelő kikészítésére is.*

A vetőmagnak gyors csirázásához és a fiatal növénynek gyorsított fejlődéséhez, mint tudjuk, 3 tényező kell, u. m.: 1. *kellő nedvesség*, 2. *kellő mennyiségű levegő a talajban*, 3. *megfelelő tápláló anyag*. Ezen kívül azonban szükséges az is, hogy a *gyökérzet minden irányban elterjedhessen, a mi pedig egyforma tömörségű porhanyós és nedves földben lehetséges csak.*

A talajt tehát utószántás alá úgy kell elkészíteni, hogy a tárcsás borona, vagy fogas munkája alatt lévő réteg porhanyós, tömött és ennek következtében nedves legyen, a melyben a nitrifikáció és a növényi tápláló anyagok feloldódása szabadon folyhasson, a levegő behatolhasson és az esetleges eső csapadék a nehézség nélkül hatolhasson be.

Mindezen követelményeket Campbell azzal éri el, hogy a tárcsás borona munkája után — nem épen szükségszerűleg és azonnal ez után, merhiszen a tárcsás borona, mint láttuk, a talaj nedvességét konzerválja — tehát a mikor ráterünk, de *lehetőleg* itt is eső után végezteti a szántást.

A szántás után következik az után egy *igen fontos művelet: a talaj tömitése* egy erre a célra külön szerkesztett *korongos tömitő eszközzel* (Campbell subsurface packer) melyet Campbell állított össze s jelenleg sok módosításban általánosan használatban van Amerika aszályos vidékén.

A mint a 138-ik ábrán láthatjuk, ez az eszköz édestestvére a tárcsás boronának, azzal

általános kérdést intézve hozzá, hogy talán ő tudja okát adni ennek a váratlan agár-rohamnak.

Mire a házigazda sokat jelentő arczkifezéssel azzal nyugtatta megvendégeit, hogy rosszat tettek a gonoszok és „jól tudják, mi jár érte!”

Az általános derültség, hahota és kaczagás akkor csapott azonban a legmagasabbra, midőn egy vendég, míg a háziasszony és a hölgyek a kitört ablakok összeigazgatásával foglalkoztak, a férfiakkal sugva, elmondta, hogy a bünös tulajdonképpen ő! A kellemetlen illatról a vezér-agár szimatot kapván, az ezt követő sulyos következményektől félelmében vonítással adott jelt társainak és iramodott el a csukott üveges ajtón keresztül.

Mikorra az általános kaczagás zaja elesendült, a kitört ablakok is párnákkal s egyéb helyre voltak hozva, rendes medrébe terelődött a vacsora folytatása, csak tiszteles Ábrahám Nagy Sámuel ur kérte az ezer bocsánatot a háziurtól, hogy szívének teljes ohajtása, miként kifejezte, „az asztal alatt meghuzódó bestiák miatt” nem mehetett végbe úgy, a mint ő akarta, hogy nagy pártfogóját a kiváló nap jelentőségéhez mérten felköszönhette volna.

Helyesen írja Cs. I. barátom, hogy ez volt az

agarászat fénykora, meg volt a rátermett ember; meg volt a ló, meg volt az alkalmas terület. De e mellett a közös gyász is összehozta a bánatos hazafiakat. Ha pedig örülni kellett, az agarászat estéje egy fényes bálnál többet érő táncmulatássá fejlődött a vendégszerető középbirtokos házában, a hol az agarászat összehozta a Bánától fogva az Ipoly, a Sajó völgyében lakó családok férfi sarjait minde arra való férfit.

A mai agarászat pedig — tisztelet az igen kevés kivételnek — olyan, mint a kialvó parázs fölött fel-fellobbanó kékes láng: se nem melegít, se nem világít.

Ha van kivétel, teljes tisztelet nekik, de a mai ifjuság kilenczted része a kávéház füstös levegőjében elernyed idegzettel, a „kaláber parti” és ferbli sok átvirrasztott éjszakája folytán elfonnyadt testtel képtelen az agarászat férfierőt igénylő sportjára. A nemzeti jelleg kiveszöfölből. Ugy van az ily nemes sporttal, mint Mokány Berczi az irással: „A ki ur, az nem ir, hanem diktál.” Nézőnek igen, tényleges résztvevőnek azonban nem merészkedik alig egy-kettő.

Az agarászat másik főkélléke a jó agarász-ló, a vasedzettségű hideget, meleget egyaránt tűrő, éhséget, szomjúságot alig felvevő, kitartó magyar

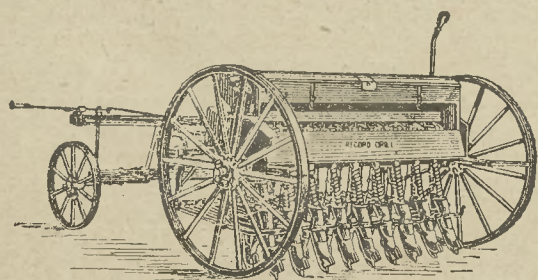
lóanyag hol van? bizvást mondhatom kedves olvasóm, hogy sehol — nálunk.

Az az idegen fajokkal keresztül-kasul való keresztkezés egyfelől, másfelől pedig a kifejlett vasuti közlekedés folytán a lónak csak kis távolságokra való használata azt eredményezi, hogy egy nagyobb hajtás vagy futam után intágulás, bénulás, sántítás, ficzomodás, szélütés, minden nyavalya bekövetkezik. Az agarász lónál pedig ennek ellenkezője a főkéllék.

A mi a területet illeti — pedig nagyon kevés már az országban az olyan hely, — a hol a régi agarások szerint a *jó nyul* termett, vagyis az a nyul, a mely minél tovább bírta a futást és így kipróbálta az agarat is.

Ma már nagy részben az azelőtt nagy siksnak nevezett gyepek többé, kevésbé feltörve vassal, vízlevezető vagy öntöző csatornával áthálózva, az agarászat gyakorlására alkalmatlanok. Tehát az ősi virtusnak vége, mert annak lehetősége is megváltozott.

Hiába! „Tempora mutantur et nos mutamur in illis!”

REKORD DRILL a legjobb páros soru vetőgép.
Losonczi gyártmány!

Kivánatra szívesen küldünk árjegyzéket.

A MAGY. KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Budapest, V., Váci-körut 32.

a különbséggel, hogy itt a forgó tárcsák nem élesek, hanem tompák, s kerületükön mindenütt ék-alakúak, eltompított éllel. A tárcsák belül üresek és küllök által vannak egy hengerre erősítve, melyek egy közös gerendelyre vannak mozgathatóan felhuzva.

Ennek az eszköznek hatása abban nyilvánul, hogy a már előzetesen megszántott földben a rögeket *szétmorzsolja*, vagyis a szántást majdnem egész mélységben *porhanyítja* s e mellett a talajrészecskéket közelebb hozza egymáshoz, vagyis *összetömi*.

Ugyanezt e hatást akarjuk elérni a mi gazdaságainkban a sima és különösen a gyűrűs hengerrel, sajnos azonban ezek az eszközök a helyett, hogy a rögeket törnék, vagy épen a talajt porhanyítanák, csak épen azt érik el, hogy a rögeket a magágyba benyomják és így a nedvesség megóvását teljesen megakadályozzák. A szántás teljes, vagy nagy mélységben való tömítésére és felaprózására szerint nagy felületű eszközök nem alkalmasak, mert ezek csak a talaj legfelsőbb részét tömők meg, míg alul a szántás laza marad, minek azután az a következménye, hogy a szántóföld hamar kiszárad, ha ugyan erős fogással a talaj színét fel nem porhanyítottuk.

A felszántott terület újbóli felaprózásával és tömésével a mag csírázására és a gyökerek fej-

következik és pedig nem okvetlenül közvetlen ezek után, mert a talaj nedvessége ily módon meg lévén őrizve, a mag gyorsított kikelése későbbre is biztosítva van.

Campbell melegen ajánlja ugyanezen eljárást a tavasziak alá való őszi szántásnál is; vagyis tarlóhántást, egyszer vagy kétszer a tárcsás boronával, őszi mélyebb szántást, fogasolást, esetleg, ha esőzések folytán a talaj felülete összetömődik, újbóli tárcsás fogasolást és tavasszal újból tárcsás fogasolást, mindjárt, a mint a föld nem ragad a tárcsákhoz. Ezután következik a vetés a már említett módon.

Száraz esztendőben, mint már említettem, nálunk a mag csírázására szükséges nedvességet úgy teremtettük elő, hogy a szántóföldet fogasolás és vetés után nehéz hengerrel meg-hengerezettük. Ez által a magot csírázásra birtuk ugyan, mert hiszen az erős nyomás a talaj kapillacitását a talaj felszínén megteremtette s így a talaj nedvessége felfelé kívánczolt, de azért az is bizonyos, hogy ezen művelet által a szántóföld nedvesség tartalmát is elpazaroltuk, s így a hengerezés csak akkor vált hasznunkra, ha utána hamarosan beállt az esős időszak és tavasszal a nedvesség megóvására az őszi vetéseket idejében és alaposan megfogasoltattuk.

Milyen más volt az eredmény, ha a henger munkájával erőszakkal kikelesztett vetésre egy száraz őszi vagy tél következett: arról azt hiszem, kár is megemlékezni.

A henger munkájával homlokegyenest ellenkező a tömitő korongok munkája és e szerint a termés eredménye is. Ha meggondoljuk, hogy az előbbi esetben csak a talaj felső részét tömítettük és ezzel a talaj nedvességét pazaroltuk, míg a tömitő koronggal az egész szántás mélységét felporhanyítjuk és tömjük, míg az ez után következő tárcsás boronálással vagy erős fogasolással magunknak a talaj nedvességének ellátása ellen egy biztos takarót teremtünk: úgy mindenki előtt nyilvánvaló lesz az utóbbinak óriási előnye az előbbi felett, különösen aszályos vidékeken.

Nagy előnye a felszántott rétegnek tömitő korongokkal való megmunkálásánál az is, hogy ez által a talaj hajszálcsovessége tökéletesen el lévén érve, a talaj nedvessége és levegőfogó képessége között a legjobb arányt teremtjük meg és így a talajbaktériumok munkájának is kitünően beágyazunk.

Megemlítem még azt is, hogy az ily módon előkészített szántóföldeken, Campbell egyetlen egy esetben sem tapasztalta a vetés kifagyását. Egy általa felhozott esetben például az ő eljárása szerint elkészített földön egy száraz, hideg, hó nélküli tél után is jól telet a vetés, míg a régi eljárás mellett megművelt földeken a vetések mind elpusztultak.

Campbell talajművelési eljárásának van azonban egy harmadik pontja is.

Szerinte, ez eljárásával elkészített szántóföldbe, különösen száraz vidékeken *nem szabad tulságosan sok vetőmagot használni*, mert ez a termés mennyiségére határozottan csak káros befolyású lehet.

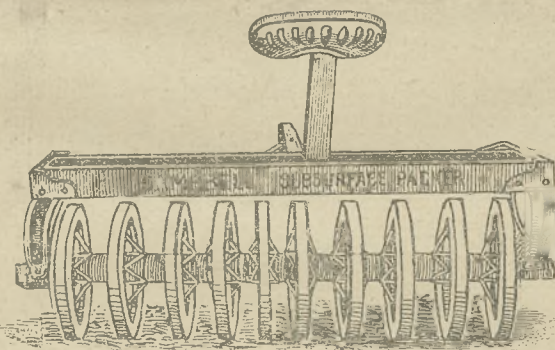
A rendszere szerint elkészített s jól megtömött talajban a mag kellő nedvesség birtokában azonnal csírába indul s már negyedik napon látni a sorokat és a 7-ik napon a levélkék 8—10 cm. hosszúak. Ezzel karöltve minden irányban azonnal nőni kezdenek a gyökerek, s ily módon a

bokrosodás már ősszel hatalmas mértékben halad. Hihetetlen, ugymond, a kalászosok bokrosodási képessége, ha a talaj jól el van készítve és kellő mennyiségű táplálékanyag áll rendelkezésére. Már most, ha sok vetőmagot használunk egy-egy növénynek kevesebb táplálék jut, mint ha kevesebb magot vetünk, s így a tulsűrű növényzet aránylag gyengén fejlődik és habár nem bokrosodik is nagyon, mégis sűrű s a megdülésre, mindenféle paraziták kifejlődésére hajlandóbb lesz, míg ellenben a ritka vetés mindig csak annyira bokrosodik, a mennyire a gyökérzet a növényt táplálékkal elláthatja s bokrosodása daczára is, jól fogja a levegő járhatni s a megdülés ellen is több ellenállást fog kifejteni.

A Campbell által javaslatba hozott vetőmagmennyiség általában hihetetlenül alacsony, de a teljesség kedvéért mégis közlöm adatait, melyek a mi viszonyaink között okvetlenül változtatást fognak szenvedni.

Ő acreként (1125 négyszögöl) korai őszi és tavaszi vetésnél elvett: őszi búzából 10 klot, tavaszi búzából 12.5 klot, zabból 12.5 klot, árpából 20 klot, kukoriczából egy fészekben nem hagy meg csak egy tövet.

Ha a mi kísérleti állomásaink valamelyike a Campbell-féle talajművelést kipróbálná és különösen a vetőmagmennyiséget a mi viszonyainkra

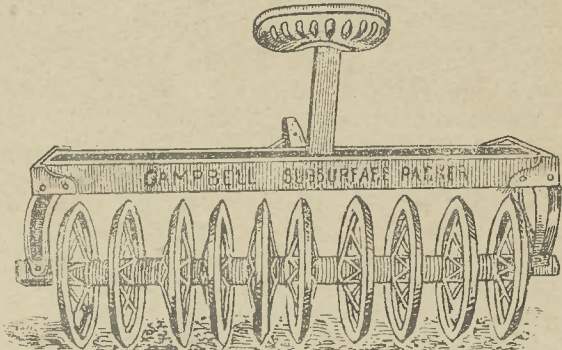
137-ik ábra. Tárcsás porhanyító borona.

lódására nézve megtettünk minden lehetőt s a vetőgép munkájánál csak arra kell törekednünk, hogy a saruk olyan mélyen hatoljanak le, hogy a mag ezen tömött földnek felső részébe 1—2 cm.-rel a felső porréteg alá kerüljön, hogy ily módon állandóan ki legyen téve a talajban lévő nedvesség és levegő hatásának.

A tárcsás boronával megjárattott (esetleg több ízben megjárattott) s az után felszántott, a tárcsás tömitő eszközzel megtömített és 5—6 cm. mélyen felfogasolt föld ugyanis felül (5—6 cm-re) teljesen kiszárad s ez által a talaj nedvességét védi, míg az alatta lévő szántott réteg állandóan nedves, meleg és tevékeny marad, mely az alatta lévő altalajjal a tömítés folytán, kapillaris összeköttetést kap. Természetes tehát, hogy a magnak nem a felső porrétegbe — a hol sem nedvesség, sem az ezt közvetítő hajszálcsovesség nincsen meg — kell jutni, hanem kissé alább ebbe a rovátkába, melyet a vetőgép saruja huz.

A szántás után, vagyis *közvetlenül az ekék után még az nap és nyomban a tömitő korongnak és ez után a fogasnak kell következni*. Mindez egy nap munkája, s a felszántott földnek estig feltétlenül meg kell tömve, illetőleg a felső rétegnek fogással fel kell porhanyítva lenni.

A vetőgép munkája csak ezen műveletek után

138-ik ábra. A korongos tömitő borona.

megállapítaná: nagy hállára volna neki a magyar gazdaközönség lekötelezve.

Összegezve az elmondottakat, fentebbiekből következők folynak:

1. A tarlót, legyen az ősszel, vagy tavasszal, tárcsás boronával járassuk meg, még pedig aratás után azonnal, s tavasszal, a mint a föld kiszikkadt.
2. A tárcsás boronát vagy fogast, alkalmazzuk minden eső után, legyen az a föld csupán tárcsás boronával megjárattva vagy ugar, esetleg vetőszántás.
3. A szántás mindig akkor fogatosítottassék, midőn a talaj eléggé nedves.
4. Szántás után közvetlenül következik a tömitő tárcsa és ez után a fogas.
5. A vetőgép a magot 2—3 cm.-rel mélyebben helyezze el a felső porhanyós föld alá a tömitett földben.
6. A vetőmag mennyisége ne legyen tulmagas. Gomba (Pestmegye.) Szemere Huba.

A lóhere termőképességének fokozása.

A lóhere főleg a sörárpa vidékeknek takarmánynövénye; ott, a hol a jó sörárpa terem, ott terem a legszebb lóhere. Mintha a természet a szeme előtt tartaná azt, hogy a jóból a sok

UJ!

UJ!

UJ!

Egygéprendszerű gőzszántás.

(Egy ölet fogó 7 vasu ekével.)

Csekély befektetés. Olcsó üzem.

Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból kívánatra rendelkezésre állnak.

Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár R. T.

Budapest, VI., Váci-ut 19. szám.

megárt: ott a hol legjobban terem meg a luczerna, ott nem terem meg, elsősorban a szárazság miatt, a lóhere és fordítva.

A lóhere fejlődéséhez több nedvességet kíván meg, mint a luczerna; de viszont a sok nedvesség iránt a talajban jóval érzékenyebb, mint a luczerna, lehet azért, mert sekélyebben gyökeredik. Az Alföldön a legutóbbi száraz évek nagyon ártottak a lóhere termelésének, míg előbb az Alföldön elég sok lóherét lehetett látni, elsősorban a jövedelmező magtermelés miatt, addig manapság már ritka a lóhere, mert a száraz években nem sikerült a vetése sem. Csak hogy sok helyen nem a szárazság oka annak, hogy a lóhere manapság már nem úgy sikerül, mint régente, hanem egész más okok, igen sokszor a talaj kimerülése, okai a lóhere nem sikerülésének, de ezek igen sokszor elkerülik a gazda figyelmét. A lóhere pedig nagyon értékes növény, nemcsak a magtermése miatt, hanem mint takarmánynövény is, elsősorban a zöld takarmányozás biztosítása miatt. A gazda érdeke tehát nagyon is az, hogy a lóhere sikerültét biztosítsa és terméseit a lehetőségig fokozza. Ezt pedig több uton-módon éri el.

A lóherét az árpadidéken árpába, az Alföldön pedig búzába szokás vetni. Igen sok gazda követi azt a szokást, hogy tavaszba vetve a lóherét; előbb elveti az árpát vagy zabot, azután keresztbe a lóherét. Ez pedig teljesen fölös munka. A legegyszerűbb, legolcsóbb és legbiztosabb herevetési mód az, ha a védőnövény magjával, az árpával vagy zabbal jól összekeverjük a heremagot és egyszerre vetjük el. A gyakorlat bebizonyította, hogy ez az egyszerű herevetési mód sikerül a legjobban.

Hogy milyen a termés, az függ nagyban attól is, hogy milyen a vetőmag. A tapasztalat bebizonyította, hogy lóherénél nem kell sokat válogatni, azaz a magyar lóhere jobb a külföldiekénél, csak megbízható forrásból kell beszerezni, különösen arra ügyelve, hogy arankátlan legyen.

A lóhere sikerültéhez nemcsak gyomtalan, de jó erőben levő tevékeny talajt is kíván. Lassu, tevéketlen talajok, tehát csakis kellő meszezésel tehetők lóhereképpessé. A sovány talajokat pedig el kell látni trágyával.

A lóherét árpába, zabba vagy búzába szokás leginkább vetni, de egyik növényt sem szokták friss istálló trágyába tenni. Másrészt a lóhere is sok foszforsavat igényel és mivel nemcsak talajunk, de istállótrágyánk is szegény foszforsavban, nagyon természetes, hogy a lóhere alá adott foszforsavtrágya a legtöbb esetben a lóhere termését nagyban fokozza.

De hogy a növényzet gyökere a foszforsavat felvehesse, szükséges, hogy az a talajban kelően eloszljék. Ezt az eloszlódást csak a csapadék idézheti elő. A lóherének szánt foszforsavtrágyát tehát nem szórjuk reá a lóherére, hanem már a védőnövény alá adjuk és pedig: ha őszi a védőnövény, vetőszántás előtt, ha tavaszi vagy még ősszel, illetve a tél folyamán, vagy tavasszal a grublerolás vagy fogasolás előtt. Igen sokszor így már a védőnövény is kiveszi a részét a műtrágyából, igaz, hogy néha a lóhere hátrányára, mert buján fejlődve, elnyomja a herét.

Az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás többször végzett már lóhereműtrágyázási kísérleteket, úgy, hogy a műtrágyát már a védőnövény alá adta. Ezekből a kísérletekből egy párat felemlítünk azért, hogy kimutassuk, hogy alkalmas viszonyok közt a foszforsavtrágya a lóhere termését, sőt gyakran már a védőnövényét is nagyban fokozza.

Az állomás ilyenü kísérleteket 1898. tavaszán kezdett meg, úgy, hogy a lóhere védőnö-

vénye alá kat. holdankint 4 q Thomassalakot adott. Egynehány kísérletező 3 éven át figyelte meg e Thomassalak mennyiségnek hatását és pedig a következő eredménnyel:

Zalaszántón a lóhere az első két évben 535 kg.-mal hozott több szénát a Thomassalakos rész egy kat. holdján, 1899. őszén pedig a lóheretörésbe rosz lett vetve. Termett ekkor kat. holdanként:

	össztermés kereszt	szemtermés kg.	hlsuly kg.
a műtrágyás részen	37	932	75
a trágyázatlan részen	34 ^{17/18}	832	73
A műtrágya javára	+ 2 ^{1/18}	+ 100 kg.	+ 2 kg.

A Thomassalaknak tehát még a harmadik évben volt utóhatása. A Thomassalakot nem az akkori, de a mai drága ár szerint számítva, mikor az összfoszforsav kiló perczentjét 33⁵ filléért ajánlják, a 18%-os Thomassalak mmázsája keireken 6 koronába kerül; ehhez járul szállítási költség fejében mmázsankint kereken 140 korona, továbbá gazdasági fuvar és szétszórás fejében 25 fillér, vagyis a 4 q Thomassalak után a trágyázási költség kitesz kereken 30⁶⁰ koronát. Ezzel szemben állott Zalaszántón, mint terméstöbblet: 535 kg. lóhereszéna á (legalább) 3⁵⁰ korona, = 18⁷² korona, 100 kg. rosz á (legalább) 12 korona = 12 korona, 2^{1/2} kereszt rosz á (legalább) 1 korona = 2⁵⁰ korona, összesen 33²⁵ korona, szóval a 3 q Thomassalak határozottan jövedelmet adott.

Nagyvaskházán a trágyázatlan lóhere a vetés évében nem adott termést, míg a thomassalakozott luczerna egy kaszálással 1000 kg. termés-többletet adott; a második évben a műtrágyás lóhererészleten kat. holdankint 453 kg.-mal termett több első kaszáláskor, míg a második kaszálás magnak hagyatott és a műtrágyás részen kat. holdankint 133 kg. mag termett, míg a trágyázatlan rész léha maradt. Itt a kísérlet kedvéért a lóherét meghagyták a harmadik évben is és ekkor egy kaszálásra a műtrágyázott rész 287 kg.-mal termett kat. holdjára vonatkoztatva többet, mint a trágyázatlan. Szóval 30⁶⁰ korona trágyázási költséggel szemben áll: 17⁴⁰ q lóhere á (legalább) 3⁵⁰ korona = 60⁹⁰ korona, 133 kg. lóheremag á (legalább) 80 korona = 106⁴⁰ korona, összesen 167³⁰ korona, vagyis 136⁷⁰ korona tiszta haszon.

Nagykálnán a lóhere 1898-ban nem volt kaszálható, de a védőnövénynek vetett árpa a műtrágyás részen 1 keresztrel és 45 kg. maggal termett többet a trágyázatlannál, 1899-ben a lóhere a Thomassalakkal ellátott részen kat. holdanként két kaszálásra 700 kg.-mal termett többet a trágyázatlan résznél. 30⁶⁰ korona trágyázási költséggel szemben áll: 1 kereszt árpaszalma (legalább) 1 korona, 55 kg. árpaszem á 14 fillér = 6³⁰ korona, 7 q lóhereszéna á (legalább) 3⁵⁰ korona = 24⁵⁰ korona, összesen 31⁸⁰ korona, szóval a trágyázás itt is jövedelemre vezetett.

Héraházán az első évben a lóhere egy kaszálást adott és pedig a Thomassalak javára a trágyás parcella kat. holdra vonatkoztatva 600 kg. szénával adott többet a trágyázatlannál, 1899-ben pedig a lóhere kétszeri kaszálásra csak 256 kg.-mal adott többet kat. holdankint a Thomassalak javára, vagyis 30⁶⁰ korona trágyázási költséggel szemben áll 8⁵⁶ q lóhereszénatermés á csak 3⁵⁰ korona = 29⁹⁶ koronával, szóval a trágyázás költségei majdnem megtérültek.

A rimaszombati földmives iskolánál a foszforsavban nagyon szegény talajon a 4 q Thomassalakra az árpa már 23 keresztrel és 968 kg.

maggal termett többet kat. holdankint, mint a trágyázatlan, az árpába vetett lóhere pedig 1889-ben két kaszálás adott és pedig a műtrágya javára kat. holdankint 1400 kg. szénával többet. A kat. holdankint adott 4 q Thomassalak tehát 30⁶⁰ korona kiadással eredményezett: 23 kereszt árpaszalmát á (legalább) 1 korona = 23 korona, 968 kg. árpa á (legalább) 14 korona = 135⁵⁰ korona, 14 q széna á (legalább) 3⁵⁰ korona = 49 korona, összesen 207⁵⁰ korona. A tiszta jövedelem tehát 176⁹⁰ korona.

E kísérletekből látjuk azt is, hogy 4 q Thomassalak kat. holdankint nem mindig bir teljesen érvényesülni, már magánál a lóherénél és ekkor még annak utónövényénél várható utóhatás. Ama elvnek hódolva, hogy gazdaságosabb egyszerre kevesebb trágyát adni, de inkább többször, oly gazdaságokban, hol azt tapasztalják, hogy a lóhere nem hálálja meg az alá adható maximális adagot, a kat. holdankint 4 q Thomassalakot, ott elegendő lesz a 3 q Thomassalak is, különösen akkor, ha nem akarjuk, hogy a védőnövény is kivegye belőle részét. pl. mert tubuján fejlődne és elnyomná a herét és ez okból a védőnövény vetése előtt csak tavasszal szórattuk ki a Thomassalakot.

Bár másrészt igaz, hogy a lóhere alá adott foszforsavtrágya legjobban akkor fizetheti ki magát, ha már a védőnövény termését fokozhatja, de ehhez szükséges, hogy a műtrágyának kellő eloszlódása miatt már ősszel vagy a télen alkalmazzuk, illetve a vetőszántás előtt, ha a lóhere védőnövénye buza. Hogy az ősszel alkalmazott foszforsavtrágya sokkal inkább képes fokozni a tavasziak termését, mint a tavasszal kiszórt, bizonyítja a következő kísérlet eredménye, melyet az orsz. m. kir. növénytermelési kísérleti állomás 1895-ben ért el:

Árpa terméstöbblet	Az ősszel trágyázott parcella termése több, mint a		A tavasszal trágyázott parcella termése több, mint a	
	tavasszal trágyázott	trágyázatlan	ősszel trágyázott	trágyázatlan
	parcella á			
0-25 kg. között	6	6	5	11
25-50 " "	4	5	7	5
50-100 " "	10	11	3	8
100-200 " "	7	10	4	12
200-300 " "	2	4	1	3
300-400 " "	1	4	2	4
400-500 " "	—	1	—	—
Összesen:	30	41	22	43

Zab terméstöbblet	Az ősszel trágyázott parcella termése több, mint a		A tavasszal trágyázott parcella termése több, mint a	
	tavasszal trágyázott	trágyázatlan	ősszel trágyázott	trágyázatlan
	parcella á			
0-25 kg. között	1	2	2	3
25-50 " "	2	3	1	1
50-100 " "	—	3	3	8
100-200 " "	2	3	—	2
200-300 " "	2	2	—	2
300-400 " "	—	2	—	—
400-500 " "	—	1	—	1
Összesen:	7	16	5	17

Szóval a műtrágya őszi alkalmazása előnyben részesítendő.

Jöhet a lóherére oly száraz év, hogy az a neki nyújtott műtrágyát nem képes kihasználni, de ez nem jelent veszteséget annyiban, hogy a foszforsav nem mosatik ki a talajból, hanem az utónövénynek válik javára, ha a viszonyok kedvezőbbre fordulnak.

BENZINMOTOROK, GŐZLOKOMOBILOK, UTIMOZDONYOK, GŐZ- CSÉPLŐGÉPEK, ARATÓGÉPEK, LOSONCI VETŐGÉPEK, RESICAI ACÉLEKÉK, KALMÁR-FÉLE ROSTÁK, TELJES MALOMBEREN- DEZÉSEK, STB. STB.

KIVÁNATRA SZIVESEN KÜLDÜNK ÁRJEGYZÉKET ÉS KÖLTSÉGVETÉST.

A MAGYAR KIR. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE, BUDAPEST

V., VÁCZI-KÖRUT 32.

A többi trágyák közül a meszezt szokta a lóhere oly talajokon meghálálni, hol a talaj tulajdonságos kötöttsége miatt, a lóhere nem akar diszteni. Ily talajokon meszezéssel és foszforsavtrágyázással sikerült a lóherét meghasznosítani akkor is, mikor az előzetesen nem akart sehogysem sikerülni.

A lóherénél, mint általában az élőlő hereféléknél a lassan, de huzamos ideig ható Thomassalaknak adandó előny, a gyorsan, de rövid ideig érvényesülő szuperfoszfáttal szemben, már csak azért is, mert a Thomassalak a védőnövényre még sem szokott oly erőlyes hatást gyakorolni, mint a szuperfoszfát, de a már meglévő lóherének felültrágyázására viszont a könnyebben oldódó képességénél fogva a szuperfoszfátnak adandó előny. Bár általános szabály, hogy az élőlő herek alá jobb, mert hatásosabb, vetésük előtt szórni el a műtrágyát, mégis, a lóherénél, mert legsekélyebben gyökeredzik az élőlő herefélék közt, még leginkább megkísérélhető a szuperfoszfáttal való felültrágyázás.

A lóherék gipszezése manapság már túlhaladott álláspontra. Chilisalétromot vagy más nitrogéntrágyát nem szokás lóhere alá adni, de néha a gazda érezheti szükségét annak, hogy a gyengén fejlődő védőnövényét felsegélyezze chilisalétrom fejtrágyázással és nem biztos abban, nem ártalmas-e a chilisalétrom, illetve annak mellékalkotórészének valamelyike, a fiatal herére? A tapasztalat kimutatta, hogy ha nem nedves növényre szórjuk el, az a chilisalétrom mennyiség, melyet hazánkban adni szokás, (30—60 kg. kat. holdankint) nem árt a fiatal herenövényeknek.

A lóherét rendszerint kötöttebb talajokon termelik, melyekben van káli elég, de ha lazább, kálilban szegény talajra rákényszerítik, ott csak akkor fog kellően diszteni, ha a foszforsav trágyával egyidőben kat. holdankint 50—75 kg. 40% os kálisót is adunk alája.

Egyébként annak, ha talajunkat bőven ellátjuk foszforsavval, esetleg kálival, még egy igen jó hatása van, melyről kevés gazda tud, az t. i., hogy a herefélék hamarabb követhetik egymást ugyanazon a táblán. Újabbban ugyanis a here-unságot arra vezeték vissza, hogy a here a talaj alsóbb rétegét is kimeríti foszforsavban és kálilban, addig tehát míg elegendő felvehető foszforsav és káli ott újból nem képződik, addig a here ott nem sikerül, de ha a foszforsavat és ha kell, a kálit trágyázással hozzuk oda, hereuntság nem fog mutatkozni.

Végleg behízonnyitva ez a nézet még nincsen, de mellette szól az a gyakorlati tapasztalat, hogy ott, hol bőven használnak műtrágyát, a here nagyon rövid időközökben követheti magát a nélkül, hogy a hereuntság tünetei mutatkoznának.

A here nem sikerülésének egyes gazdaságokban továbbá az is lehet az oka, hogy a megválogott viszonyok következtében nem jó helyre jutott a vetésforgó: így sokan azt a körülményt, hogy gazdaságukban már nem úgy sikerül a lóhere, mint annak előtte, a cukorrépa-terelésnek tudják be, mert a cukorrépa a talaj mélyebb rétegeinek táplálék- és vízkészletét is alaposan igénybe veszi. Ily gazdaságokban e bajon részben bővebb műtrágyázással, részben a vetésforgó megváltoztatásával segítettek.

Gyárfás József.

KÉRDÉSEK ÉS FEJELETEK.

Kérdés. Ló keheességének elfojtása.

Alaposan becsaptak egy lóval, csak öt hétre bujt ki a keheessége a megvásárlás napjától s így nem adhattam vissza az eladónak, elmulván a keheességi idő. A ló kiméletesen volt használva, gondos kezekben, s így biztos hogy a kehe el lett fojtva benne. Vannak, a kik azt állítják, hogy ez lehetetlen, de volt egy esetem, mikor állatorvost vettem igénybe a vásárlásnál és mégis becsaptak. Mily szerekkel szokták a keheességet elfojtani.

J. D.

Kérdés. Fertőző hüvelyhurut gyógyítása.

Mi a legbiztosabb és legolcsóbb szer a fertőző hüvelyhurut gyógyítására Gazdatársaktól kérek tapasztalatokat alapuló nyilatkozatokat.

B. J.

Kérdés. Olesó szekérszin építése.

20 béresekérré óhajtanék olesó szekérszint építeni. A szekérszin egyik végére egy kis kamrát a béresek eszközeinek eltevésére, s a másik végére egy kis pájtát, a melybe a takarmány-szecekskát lehetne vágni és 2—3 hétre felhalmozni. Mily méreteket és anyagokat használjak föl, hogy azt nagyon olesón előállíthassam, mert bérbirtokon luxussal nem építhetek. Mi a legolcsóbb fedanyag, szalmát, nádat nem számítva; mert azokkal nem rendelkezem? L. L.

Kérdés. Melassz beszerzési forrása és czukortartalma.

Kérnék arra nézve szíves értesítést, hogy melasszet mely czukorgyárak árulnak, és hogy kgrammonként hány % czukrot tartalmaz?

N. B.

Kérdés. Korpá, zab és takarmány helyes-e lovaknak.

Kevés a zabom, kevés a takarmányom, igaz-lovaim pedig sok van. Miként lehetne korpával, melyett itt 11 korona 40 fillérért kapok, a zabot és takarmányt pótolnom, úgy hogy lovaimek ne romoljanak?

Sz. V.

Kérdés. Luczernás följavítása.

Elégge zárt sűrű luczernásom van, de gyenge a fakadása, minek folytán nem kielégítő a termése Kiszántani sajnálom, istállótrágyát reá-hordani nem telik, pedig ez segítene. Mily műtrágyával lehetne a följavítást czélszerűen eszközölni?

P. K.

Kérdés. Chilisalétrom után csekélyebb zabtermés.

Egy zabtáblámat holdankint 60 kg. chilisalétrommal hintettem meg. Megjegyzem, hogy foszfortrágyát a zab nem kapott. Az eredmény eleinte kecsesetű volt, mert a salétrommal meghintett zab tavasszal bujább volt sokkal, mint a mit nem trágyáztam salétrommal. Az aratás és cséplés azonban kiábrándított, mert csak laza szemet arattam a salétrommal javított táblán és suly szerint is 10% kal kevesebbet, mint azon a táblán, mely salétromot nem kapott. Mi ennek a magyarázata?

H. V.

Kérdés. Szőlő trágyázása.

Az idei jó borterme után igazságosnak találnám, hogy szőlőmet jól megtrágyazzam istállótrágyával. Azonban meg vagyok akasztva szándékom kivitelében. Eddig ugyanis mindig úgy trágyáztam, hogy barázdákba hordattam puttonyokkal a trágyát, és midőn a szőlőt február végén vagy márczius elején nyitottam, a tőkéről lehárított földdel takartam be. Ez alkalommal ez nem lehetséges; mert nem volt módomban szőlőmet betakarítani. A kérdés most már csak az, hogy miként trágyázzak, hogy a trágyát kényelmesen betakaríthassam a szőlő földjével tavaszkor?

K. L.

Felelet. Süldők hizlalása czimü kérdésre.

1. Kérdező januárban hizóba szándékozik fogni 100 drb egyéves süldőt. Erre a czélra van 3 waggon kukoriczája, 50 mm. czirommagja, 100 mm. korpája. Esetleg beszerezhet még Aradról szárított moslékot is. Óhajtaná tudni, hogy szerezzen-e be moslékot? És hogy miként adagolja a tápszereket, hogy süldői mielőbb 100 kilósak legyenek drbonkint?

A ki ilyen fiatal süldőket tisztán kukoriczával hizlalt, az meggyőződhetett arról, hogy daczára a sok kukoriczapocésékolásnak, a hizlalás nem megy jól és határozottan káros. Jelen esetben ugyanis fiatal növekedő állatokról van szó és azoknak fehérjedus takarmány okvetlenül kell. Már pedig a kukoricza tulajdonképpen szénhidrát. Táparány 1:8:6 A korpá már inkább felel meg a fiatal állat igényeinek, a melynek még nem lehet zsirt leraknia, minthogy csontja és húsa-nak is előbb szaporodni kell. A száraz moslék a legkedvezőbb, mert ennek táparánya 1:2:9.

En nagyon ajánlom, hogy a szárított moslékot szerezze be és takarmányozza a következőket:

I. időszak jan. 1-től febr. 15-ig:

(Naponként és darabonként):

Szárított moslék	$\frac{3}{4}$ kg.
Korpá	$\frac{3}{4}$ "
Kukoriczadara	$\frac{3}{4}$ "

II. időszak febr. 15-től márcz. 31-ig:

Szárított moslék	$\frac{3}{4}$ kg.
Korpá	$\frac{3}{4}$ "
Kukoriczadara	1 $\frac{1}{2}$ "

III. időszak április 1-től a kihizásig:

Szárított moslék	$\frac{3}{4}$ kg.
Korpá	$\frac{3}{4}$ "
Kukoriczadara	2 "

A kukoriczadarát ki kell próbálni és annyit adni, a mennyit jóízűen elköltenek. Etetés után, a mely fiatal állatoknál lehetőleg 3-szor napjában eszközlendő, nem szabad ételnek a válukban maradni. Ilyen etetés mellett a malaczkok növe hiznak és szép darabokká fejleszthetők.

P.

2. 100 drb. süldőnek 300 mm. kukoricza, 100 mm. korpá és 50 mm. czirommag-korpá van szánva s ezzel minél rövidebb idő alatt szeretné kérdéstevő elérni darabonként a 100 kgm. nettó

Felhívjuk

a t. cz. gazdaközönség figyelmét a

budapesti

gyapju-aukcziókra,

melyek idei második sorozata f. é. szeptember hó 30-án veszi kezdetét.

Az aukcziókra felküldött és „Gyapjuárverések Magyar Általános Hitelbank, Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” czimzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Magyar Általános Hitelbank
Áruosztály — Gyapjuárverések
Budapest, V., Nádor-utcza 12. sz.

A kiváló bór- és lithiumos gyógyforrás

SALVATOR

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, czukorbetegségnél és hurutos vántalmaknál kitűnő hatásu.

Természetes vasmentes savanyuviz.

Kapható ásványvízkereskedésben vagy a Szinye-Lipóczi Salvator-forrás Vállalatnál Budapest, V. Rudolfrakpart 8.

Arankamentes
vagy legalább
arankamentesíthető
Kisarankás

LÓHERE

és
LUCERNA

magot

vásárol
a legmagasabb árakon

HALDEK

magnagykereskedése, József főherceg ő cs. és kir. fensége udvari szállítója
Budapest, V., Bálvány-utcza 6. szám.

sulyt, minél fogva óhajtható tudni, hogyan adagolja hizlalandó sertéseit?

E szerint 4½ mm. eleség jutna egy-egy süldőre.

Rendes körülmények között egészséges sertés és jól beérett kukoriczával 3 mm. után lehet számítani 60 kgm. sulygyarapodásra, 1 mm. korpa után pedig 15 klgramot. A czirokmagkorpa alatt azt értvén, hogy ennek liszt tartalma kivonatott, nem lehet több értéke, minthogy ez a gyomor és bélfalakat horzsolja s ezzel az esetleges nyálkát onnan elhárítván, az emésztést és felszívódást elősegíti.

Ilyenformán a fenti eleségek után 75 klgrm. sulygyarapodásra lehet számítani, feltéve, hogy ha a folyó évi rendkívüli nagy szárazság következtében beállott vízhiány miatt a kukorica cukortartalma nem változhatván át keményítővé, kényszereredés nem következett be, a mely esetben a beéredés mérvéhez képest a sulygyarapodás és hizás is módosul. Ugyanis az 1894. évi rendkívüli szárazságban is előállott az az eset, hogy a hizlalók az iránt panaszkodtak, mikép feletették a hizlálásra szánt kukoriczát, de nagy meglepetésükre a sertések koránt sem hiztak meg úgy, mint más években s mert nem tudták annak okát mire magyarázni, ezen titok megfejtése céljából, felvilágosításért szaklapokhoz fordultak. Jöttek is a feleletek, de ezekből csak annyit lehetett kiolvasni, hogy a valódi okokra senki sem tudott rámutatni, míg nem aztán én nem magyaráztam meg ezen eredménytelenség természetes okát s rá nem mutattam arra, hogy az ilyen kényszereredésű kukorica a gyomor és belekbe jutva, keményítővé át nem változhatott, cukortartalmánál fogva, eltérőleg a rendes és természetes erjedésű procezzustól, bizonyos cefrés erjedésű produktumával okozza a hizás meggátlását, épen úgy, mint mikor az éretlen aljkukoriczát etetjük, s tapasztaljuk, hogy bizony ez sehogy sem fog a hizón. Különböző fiziológusoknak és orvosoknak tudniok kell, hogy keményítőt és cukrot etetni, érett vagy éretlen kukoriczában, az nagy különbség még az állat egészsége szempontjából is. Sőt, ha az amerikai Egyesült-Államok két jeles bakteriológus és fiziológusának, Schmidt és Moérának, kísérletes vizsgálódásai folytán szerzett tapasztalatai szerint, megállja helyét azon okoskodás (a minthogy a gyakorlatszerint meg is állja), hogy az egyoldalú szemes eleség etetése nagyon hozzájárul a sertéspestis (sui passiflor) előidézéséhez, tekintve, hogy 1894. évben igen kevés és ez is kényszereredésű tengeri termelt, a buza és rozs ára pedig olyan alacsonyra szállott le és pedig 10—11 koronára métermázsánként, hogy a sertésenyésztők és hizlalók nagyrésztben ezek etetésére fektette a fősúlyt, könnyen megérthetővé válik az, hogy 1895. május havában miért lépett fel egyszerre olyan nagy vehemenciával a sertéspestis és sertésvész valamennyi hizlaldában s így Kőbányán is.

Tájékoztatóul ezeket szükségesnek tartván előrebocsátani, tekintve, hogy az egyéves süldő, főképen, ha gyengén tartatott és nincs jól kifejlődve, a hizlálás alatt még nő és fejlődik, adnék darabonként 1 kg. kukoriczadarát, 1 kg. korpát és fél kg. czirokmagkorpát és naponként kihajtanám őket 1½—2 óra hosszáig tarlóra, hadd mozogjanak s turkáljanak. És ezt tennem mindaddig, a míg arra a meggyőződésre nem jutottam, hogy a süldőknek ez a szabadmozgás terhükre nem válik.

E háromféle eleséget meleg vagy pláne forróvízzel önteném le és pedig úgy járnék el, hogy a reggel beáztatottat este, az este beáztatottat reggel etetném, ha lehet úgy, hogy a sűrű dara egy kissé langyos is legyen.

Jól megfigyelve naponként a süldőket, étvágyukhoz mérten, fokozatosan emelném az eleségüket úgy, hogy a hizlálás végén már csak tiszta kukorica darát kapjanak, mondjuk ekkor már darabonként 4 kg.-ot.

A forszírozott gyorshizlálás soha sem volt jó, pláne egyéves fiatal süldőknél, mert könnyen beállhat a gyomor és bélpangás, a minek rendszert szerint sertéspestis a vége. Különböző is, a hizlálónak nem lehet más célja, minthogy, a mit és a mennyit etet sertéseivel, azt jóízűen egyék, könnyen és gyorsan emésszék meg és a takarmányok tápértékét a lehető legjobban feldolgozassák és kihasználhassák s így nem lehet a hizlálással nyargalniok.

Mándi Márton Zsigmond.

Felelet. Mesterséges legelő juh és szarvasmarhánál című kérdésre.

Kérdező fekete ugarját akarja más hiányában nyári legelőre átalakítani és azt kérdezi, hogy mivel próbálkozzék? A csibehurt próbálta, de ez csak öreg juhnak való. A nyulzapuka nem megy. A vöröshere pedig nem arra való. Már pedig ha az ugart e célra bevetni akarja, akkor csak pillangós növénnyel, még pedig az előző esztendőben vetettel tehet kísérletet. Ha a csibehur nem megfelelő, ha nyulzapuka nem diszlik (ezt tisztelettel kétségbevonni bátorodom, mert a nyulzapuka minden földben diszlik), akkor csak egy marad hátra: a baltaczim. A nyulzapuka mellett a baltaczim a legjobb legelő növény, mert nem puffad fel tőle semmi jószág. Aztán gyökereit a mélybe eresztvén, a felső termőréteget kiméli és így a rákövetkező őszi veteményre nézve nem zsaroló. Egyet követel meg csak: hogy a föld ne legyen mészből szegény. Hogy a baltaczimet miként kell vetni stb., azt hiszem, arra a feleletet kérdező engedni.

Felelet. Burgonyavetőmag megvizsgálása című kérdésre.

Az országos vetőmagvizsgáló állomás van hivatva minden vetőmagot megvizsgálni. A burgonyavetőmag is oda tartozik. Ennélfogva kérdező jól teszi, ha magját előzetesen a m. kir. állami magvizsgáló állomáshoz, Budapest, II. ker., Rókus-utca 11. küldi. A vizsgálat díjmentes.

Sz.

Felelet. Praktikus kenderetörő-gép című kérdésre.

Ajánlom kérdéstevőnek, hogy szerezzék be magának a következő munkát: Kendertermelés és kikészítés, írta Bakay Nándor. Megjelent 1892-ben, kiadta az Országos Gazdasági Egyesület felügyelete alatt álló könyvkiadóvállalat. II. ciklus, XI. munka. Beszerezhető könyvkereskedői uton. E munkában le vannak írva az összes kézi járgányra és gőzerőhajtásra szerkesztett kenderetörő gépek. Bakay Nándor munkája különben is arra nézve, ki kendertermeléssel foglalkozik, nagyon szükséges, sőt nélkülözhetetlen könyv.

Sz.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszolnok megyében. Időjárásunk mult hét vége óta enyhébbre fordult. Az e hó 11—12-iki eső után lágy idő következvén be, ezen hét elején a szántás mivel az altalaj még mindig száraz és az eke még szárazat fordít, megkezdhető volt. A friss szántást néhány napig a felsőszin tullágysága, mint nem ugyan a legjobb munkába, de vetni szórógéppel, vagy kézzel lehetett. A már kiszántott föld vetése azonban a felsőszin teljes sáros volta miatt bevethető nem volt és valószínűleg ez időnyben őszi búzával már be sem vehető. Járó és tavaszi búzával pedig a birtokosok nem igen rendelkeznek. Az idő ismét hidegebbre éjjeli 3—4 Celsius hidegre fordulván, mely a most már derültre vált idővel még fokozódni is fog, az őszi szántás is ismét szünetelni fog tavaszi alá. Az ut teljesen járhatlanná vált, még üres kocsival sem lehet a sáruton közlekedni, így minden szállítás lehetlenné vált. Jószág eladathatlan. Jásznagykunszolnok megye, 1908. évi deczember hó 17-én.

N.

Győr vármegye Gazdasági Egyesülete. Lippay Géza főispán elnöklésével tartott választmányi ülésén ismét a takarmányinséggel foglalkozott. Az elnök bejelentette, hogy a földmívelési miniszter által az inségesek számára engedélyezett takarmányminőség kevésnek bizonyult. Lépéseket tett ennél fogva, hogy a miniszter legalább még 20 kocsi rakomány takarmányt bocsásson az egyesület rendelkezésére. A kiutalás a pozsonyi, komáromi és székesfehérvári katonai raktáraknál már meg is történt. A választmány ezzel kapcsolatban a kiosztásról intézkedett. Csanády Béla gazdasági szaktanár bejelentette, hogy a miniszter Tápszentmiklós községben tartandó kosárfonó-tanfolyamra és két gazdasági előadásra adott engedelmet. A katonák számára tervezett tíz előadást az állomási parancsnokság kérésére januárban tartják meg.

A Szilágyvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmányja legközelebb tartja ülését dr. Kaizler György elnöklése alatt. A titkári jelentés szerint az egyesület bevétele 1908. november végéig 24.069 korona 67 fillér volt; biztosítási jutalékból 274.35 koronát vettek be:

takarékpénztárba helyeztek 17.170 korona 78 fillért. Az almatermést métermázsánként 16, a krumplitermést 5, a répatermést 120 koronájával adták el. Kimondta a választmány, hogy egyesületi szakközlőnyt indít meg, mely havonként kétszer fog megjelenni. Aztán megállapították a téli gazdasági előadások, valamint a háziipari tanfolyamok sorrendjét, végre elhatározták, hogy a kereskedelmi minisztortól az egyesület részére portómentességet kérnek és hasonló irányu akció megindítására a többi erdélyi gazdasági egyesületeket felkérlik.

A Fehérmegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmányja a napokban ülést tartott Székesfehérvárott gróf Esterházy László elnöklésével. Elhatározták a falusi gazdakörök alakításának érdekében, hogy a vármegye törvényhatóságához átiratot intézzenek. Tudomásul vették az elnökségnek a takarmányhiány enyhítése dolgában tett intézkedéseit és megbízták az egyesület titkárát, hogy a kisgazdák által kérelmezett számlát vásárolja be, az árpa és a kukorica szükségletét pedig a földmívelésügyi minisztérium központi raktárából szerezzék be. Megválasztották a vármegyei mezőgazdasági bizottság tagjait 3 évi időtartamra. Megválasztottak: Ármos Jenő, Csonotos Andor, gróf Cziráky Antal, gróf Esterházy László, Kenessey Lajos, Kluge Ferencz, Hammer Gyula, Linter Sándor, Vértési Lajos és gróf Zichy Rafael.

Telepes községek megjutalmazása.

Ismét fényes tanujelét adta nagyevű földmívelésügyi miniszterünk Darányi Ignác dr., a midőn a temesmegyei telepes községek legkiválóbb gazdáit az aradi m. kir. jószág igazgatóság előterjesztésére egy-egy drb berni üszövel és a Stancsófalvai legkiválóbb telepes gazdát még egy kézi hajtású tengeri morzsoló géppel jutalmazta meg. Ezen jutalmak beszerzésével és kiosztásával a m. kir. földmívelésügyi miniszter a Temesvármegyei Gazdasági Egyesületet bizta meg, kinek képviselőtében Bászai Elek II. titkár szállott ki f. hó 8-án Stancsófalvára és 9-én Gizellafalvára és Babsára.

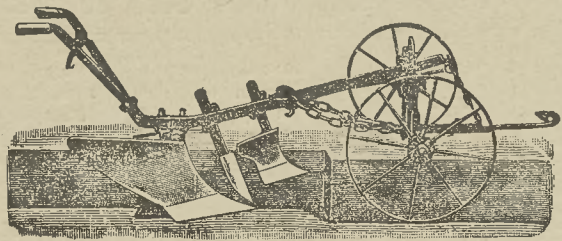
Nevezett titkár lendületes beszéd kíséretében adta a miniszternek ezen jutalmait a szép számban egybegyűlt telepes gazdák jelenlétében és egyben Gizellafalván és Babsán szóvá tette a gazdakör alakítását és reá mutatott azok közzgazdasági fontosságára, mely indítványt úgy a gizellafalvai, valamint a babsai telepes gazdák élénk érdeklődéssel és azon elhatározással hallgatták végig, hogy még a f. évben a gazdakör alakuló közgyűlést meg fogják tartani.

A szentimrei földmives iskolában. 1909. év január és február havában 8 hetes mezőgazdasági és háziipari tanfolyam nyílik abból a célból, hogy a kisgazdák fiait a mezőgazdálkodás legfontosabb ismereteire és a gazdálkodásnál szükséges eszközök készítésére (bognármunka, kefe-, seprőkötés, kosárfonás stb.) megtanítsák. A tanfolyam teljesen ingyenes, a résztvevők díjtalanul kapnak lakást, élelmezést, mosást sőt a tanfolyam alatt készített háziipari tárgyak sikerült példányait is hazavihetik. A tanfolyam 1909. év január hó 4-én kezdődik. Kisgazdák, földmives gazdák fiait veszik.

Mintakomló-telep Hódságon. Jelek szerint a komlótermelésben beállott szünetelés után ezt a fontos kereskedelmi növényt nagyobb mértékben fogják a gazdák jövőben termelni. Kedvező jelek arra vallanak, hogy az utóbbi években mutatkozó alacsony komlóárak javulni fognak s így a termelésben ismét lendület áll be. A magyar komló hírnevének megszerzése, a termelés irányítása végett Darányi földmívelésügyi miniszter elhatározta, hogy a Bácskában, a hol a komlótermelésre való kedv mind nagyobb, mintakomlótelepet létesít. Ez a mintatelep — mint értesülünk — Hódságon lesz, a berendezési munkák már folyamatban is vannak.

„Községi munkásközvetítő hivatal Békéscsabán. Békéscsaba községben mintegy 2000 olyan munkás van, a ki hajlandó az 1909. évi aratás, eséplés, cukorrépa stb. munka teljesítésére távolabbi vidékre is beszegődni. Különösen igen sok hónapos mezei munkás van közöttük, kik tavasztól késő ősziig terjedő időre is beszegődnének. Azon uradalmaknak, melyeknek mezei munkásra van szükségük, sziveskedjenek munkásszükségletüket és a feltételeket fenti címmel közölni.

A Borászati Lapok jubileuma. Gazdasági szakirodalmunkban ritka esemény számba megy a „Borászati Lapok“ 40 éves megjelenésé-

Egyetemes- és mélyművelő-ekék

acélöntvény-testekkel, páncél-lemezekkel,

□ acélgerendelyvel,

☛ állítható szarvakkal, önvezetéssel.

Többvasú ekék.

Finom-, szántás-, csukló- és rét-boronák,

háromtagu és egytagu hengerek,

Superior sorvetőgépek, triőrök.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 HP-ig. Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

PIEDLER JÁNOS

LENFONÓGYÁRA KOMÁROM.

Vesz nyers lenkórót szál nyéréshez, valamint kaszált és géppel csépeelt lenszalmattétszős szerinti mennyiségben is a legeredeti (pernai) orosz lenmagot. * * * * *

Takarmány-üllesztő és krumplifőző

marha és sertés-állat ápolására. Az előforduló vész elhárítására különösen fontos kiszáradt és süttők részére, egyúttal aoba melegítésre is használható. 2 hektoliter nagyságú, czélszerű, erős, olcsó és könnyen kezelhető. Újtalussy szabadalom. Kapható Németh Gyulánál Erzsébetfalván. Használati utasítás ingyen.

ÁGYBAVIZELÉS.

Azonnali szabadulásért jótállás. Felvilágosítás díjtalan. Kor és nem megadandó. Fényes köszönőlevelek. — Orvosilag ajánlván. „SANITAS” INTÉZET VELBURG P. 166. Bayern.

Legjobb tejkannák

tejhűtőkés tejjgazdasági eszközök kaphatók

első magyar tejjgazdasági gép- és eszköz-gyár FUCHS és SCHLICHTER Budapest, VI., Jász-utczán

ARJEGYZEK INGYEN és BÉRMENTVE

100 pár díszlőszerszám.

Mell- és kumet, ezüst- és aranydíszítésűek, mindenféle munkaszerszámok, gazdasági pokróczok, lótarakók, régi és új esőköpenyek, halinacsizmák, zöld munkaszubbonyok, mindenféle uniformisok, livrék, férfi-, női- és gyermek-nyergesek, régi és új fegyverek, kardok és puskák, tűzálló kasszák minden nagyságban, kézi vaskazetták, másoló prések, gyepelőszárak, Candage-ok és mindenféle hasonló szerszámok olcsóbban mint bárhol kaphatók.

Wien, IX., Trödlerhalle 105. — Telefon 20.745. — A küldemény utánvétellel eszközöltetik. Nem alkalmas tárgy kicseréltetik.

Prések és csiszoló gépek

cement-, mozaik-, granitdoit-, terra zó s járda lemezek gyártása czéljából ugyszintén formákat, műkövek, betoncsövek-, gömbölyű és tojásdad profilok-, betonsinszeker nyek stb. részére legújabb szerkezetekben és kitünő kivitelben szállít:

Eisengiesserei u. Maschinenfabrik Niederburg Georg Witmer Karlsruhe (Baden)

1874-ben alapítva.

Vezérképviselő Magyarországra részére:

Büschitz Mór Komárom.

A legtöbb legnagyobb gyárak bel- és külföldön általunk rendeztettek be. — Katalógusok ingyen és bérmentve — Legkitünőbb ajánlatok rendelkezésre.

GŐZEKÉK,

gőz uti hengerek és uti mozdonyok

cséplőgépek hajtására, az osztrák bánya- és kohóművek társaság vasműveiből.

A készülékek választását illetőleg mezőgazdasági szaktanácsal készséggel szolgálunk.

Szíves megkeresések Zentral Direction der Oesterreichischen Berg- u. Hüttenwerks Gesellschaft, Teschen, Osztrák-Szilézia, vagy: az osztrák bánya- és kohászati társaság magyarországi képviselőéhez, Mayer Pál főhercegi felügyelő, Budapest, VIII., József-utczán 16-18. kéretnek.

A LEGJOBB ÉS LEGOLCSÓBB ÉPÍTŐANYAG

a homokból, cementtel vagy mészszelet készült falazótégla, tetőeserép, fal és padlólapok, esővek stb. Dr. Gaspary rendszere szerint előállítva,

Dr. Gaspary kézi vagy erőhajtásra berendezett gépein vagy formáin a legkülönbözőbb árakban.

A 84. számú ismertetési broszúra ingyen.

Levelezés és nyomtatványok magyar nyelven.

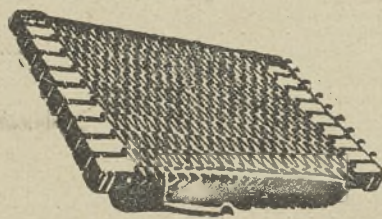
Leipziger Cementindustrie Dr. Gaspary & Co. Markranstädt, Leipzig mellett (Németország).

„UNIKUM” magas tűzálló képességű takarékröstélyok!

Tartós !!

Nem salakosodik !

Nem görbül !!

Nagy szénmegtakarítás !!

Azonkívül jutányosan szállítunk bármely más rendszerű rostélyokat is. A Van-Baerle féle S. S. jegyű kazánköszöda nem titkos szer

BÁRDOS és BRACHFELD

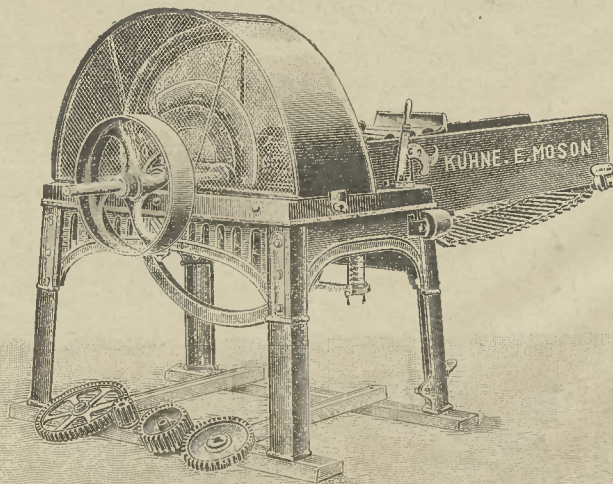
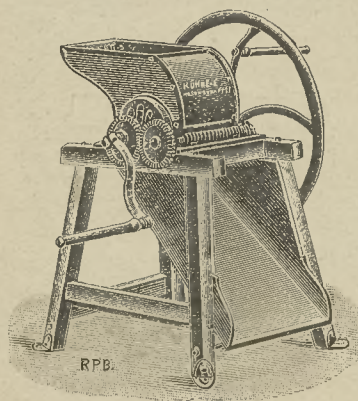
műszaki nagykereskedés és hat. eng. villamossági vállalat

BUDAPEST, VI. KER., GYÁR-UTCZÁN 23. SZÁM

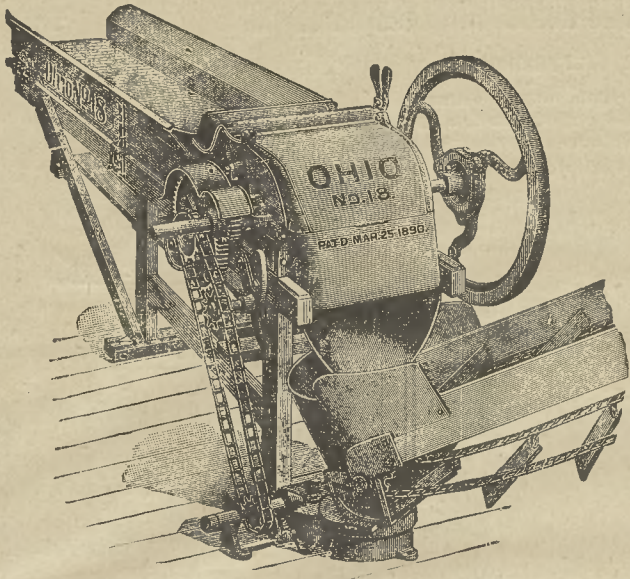
„KÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t. MOSONBAN

ELISMERT GONDOS KIVITELBEN SZÁLLIT:

szecskaavágó gépeket, répa-vágókat, darálókat, takarmány-füllesztőket, „TOR-NADO” kukoriczászár-tépőket, morzsolókat, tejjgazdasági felszereléseket, teljes takarmánykamra-be-
rendezéseket.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körút 57a. * * * * * Fiókraktárak: Debreczen és Temesvár.

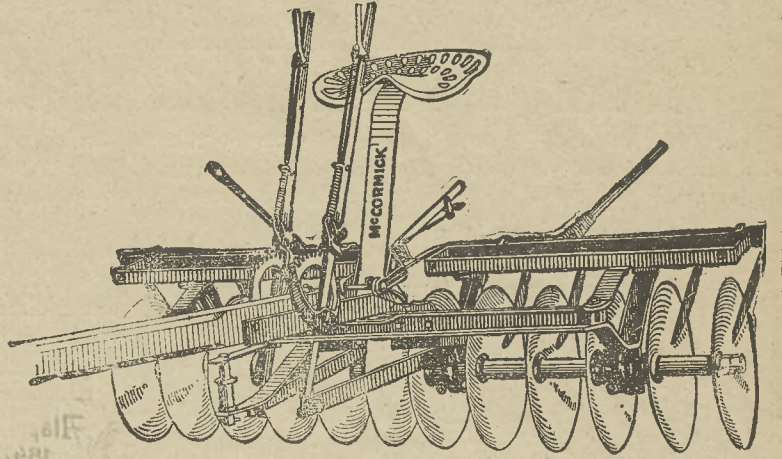
„OHIO“ EREDETI & AMERIKAI tengeriszár-tépő-,

zöldtakarmányapritó és szalmaszecs-kázógép
a takarmányinség legbiztosabb leküzdője.

Mc CORMICK tárcsásborona
tarlónántásra,
vetőszántásra,
rögapritásra stb. stb.

a gazda leghálásabb talajmivelő eszköze.

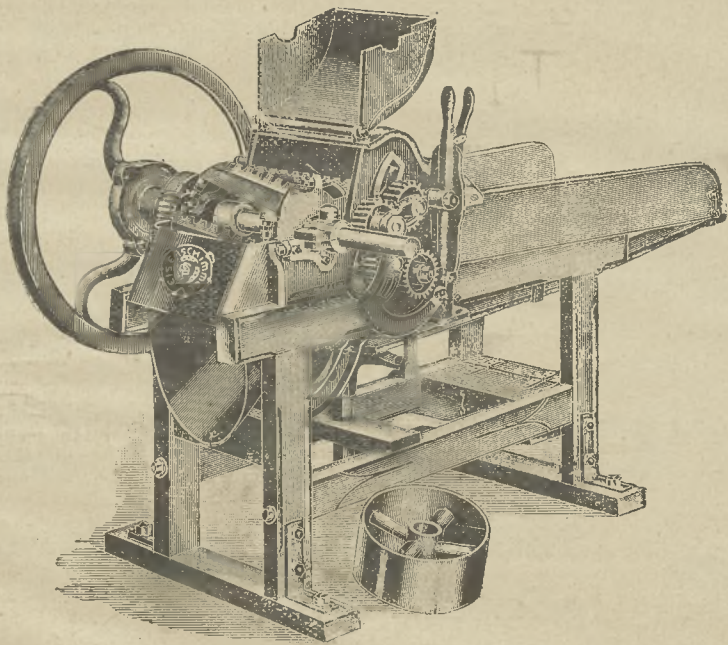

Mc CORMICK

Harvesting Machine Comp., Chicago U. S. A.

Igazgatósága és főraktára: Budapest, U., Alkotmány-utca 12.

J. E. KNECHT, igazgató.

Amerikai rendszerű Schred-
derek

Kukoriczszártépőgépek

Kézi- és erőhajtású szecska-
vágók

Répavágók és répezúzók

Kukoriczamorzsolók és
daráló-malmok

Járgányok és közlőművek

Takarmányfüllesztő kazánok

a legmodernebb szerkezettel, elsőrendű kivitelben,
utolérhetetlen munkateljesítéssel, olcsó versenyáron

Bächer Rudolf, Melichár Ferencz cégénél

Budapest, VI., Nagymező-utca 68.

Vezérképviselő: **SZÜCS ZSIGMOND.**

Gőzekéket

gőz-utihengereket és gőz-utimozdonyokat

leglökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállítanak

JOHN FOWLER & Co.

BUDAPEST—KELENFÖLD, vasút-állomás-szal szemben.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

TELEFON: 42-50.

A szőlő trágyázása.

Írta: **Ordódy Lajos.** — **Ára 3 korona.** Gyakorlati útmutató arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és mű-kereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megrendelhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, IV., Múzeum-körút 7.**

MAGYARHON ELSŐ, LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE.

Alapítva 1847.

J. Brausweller & Co.
Szeged.

Cs. és kir. kizárólagosan
szab. chronometer- és műorás, főtáplálója
a remontoir ingaóráknak
stb. stb.

**ÓRAK, ÉKSZEREK 10-évi jótállással
RÉSZLETFIZETÉSRE**

Képes árjegyzék bérmentve. Javítások pontosan eszközöztetnek.

1900. évi párisi világkiállításon „GRAND PRIX”.

KWIZDA-féle korneuburgi marha-táppor

Étrendi szer lovak, szarvasmarhák és juhok részére,

50 év óta a legtöbb istállóban használatban étvágytalanság, rossz emésztésnél, a tej javítására s a tejelés fokozására.

Egy doboz ára K 1.40, fél doboz 70 fillér.

Kwizda-féle

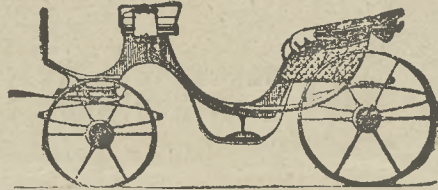
korneuburgi marhatáppor
csakis ezen védjeggyel valódi.

Főraktár: Török József gyógyszerész, Budapest, VI., Király-utca 12. szám.
VI., Andrassy-ut 26. szám.

Stumpf Testvérek kocsigyártása.

Budapest, IX., Vágóhid-utca 2. Soroksári-út sarok. Alapítva 1871.

Dus raktár új és használt kocsiból. Használt kocsik becséreltetnek és átalakítások elfogadtatnak jutányos árak mellett. Ugyazint mindenféle üzleti és gazdasági kocsik készítése.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Figyelem!

Szőlőoltványt, szőlővesszőt ne rendeljen addig, míg tőlem árjegyzéket nem kér! Gyökeres oltványok ezre 140 korona. Delaware ezre 100 korona.

Czím:

Szigyártó Nagy Mihály
Felsőseged, Somogy megye.

Vétel és kölesön, új és egyszer használt, kartellen kívüli

burgonya-
mag-
gabona-
faszén-
gyapju-

ZSÁK PONYVA

kazal-
repeze-
behordási-
restaalj-
wagron-

NAGEL ADOLF

Budapest, Arany János-utca 10.

„HUNGARIA” kettős kézi kévekötelek favéggel, aratógép zsinetek, szőlőkötöző fonal, kötéláru, zsák-zsinig, lopokrócz. — Zsák- és ponyvagyár. Kölesöntézet. Vétel, eladás és cserélés. — Sürgöny-czím: Nagel Budapest. — Vidéki telefon 35-92.

VILÁGREKORD!

A világon a leg-
első szabadalm.

forró gőzeke

VILÁGREKORD!

300 fokot meghaladó
gőztulhevítéssel. ::::

Schmidt Vilmos mérnök doktor szabad. füstös-tulhevítője. — **Gőzekékre egyedül jogosított gyártója Kemna J. gőzekegyára.**

Egyetlen gőztulhevítő, melyről a gőzekegyártásban egyszerűségénél és szoliditásánál fogva — a gép súlyának emelkedése nélkül egyáltalán szó lehet.

50%-kal nagyobb munkateljesítés, 30% szén- és 40% vizmegtakarítás mellett.

E G jegyű gép, mindegyik:

200 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
300 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

3400-nál több dr. Schmidt-féle szabadalmazott gőztulhevítő van üzemben vasuti mozdonyokon.

E K jegyű gép, mindegyik:

170 lóerő folytonos munkateljesítéssel,
250 lóerő legnagyobb munkateljesítéssel.

Kétegyprendszer, sodronykötélátvitel. — Ugy nedves, mint egészen száraz esztendőkbén egyedül biztos munkateljesítés.

Szakprofesszorok által szántóföldeken végzett kísérletek eredményéről értesítéssel, kimerítő felvilágosítással, prospektussal és költségvetéssel érdeklődőknek díjmentesen, készséggel szolgál:

KEMNA J. gőzekegyára magyarországi igazgatósága

Interurban telefon 91-21.

Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 8.

Sürgönczím: Kemna Budapest.